

Avati Võru Kesklinna Kooli rekonstrueeritud peahoone

Võru Kesklinna Kooli rekonstrueeritud peahoone hetk enne piduliku avatseremoonia algust. Foto: Ulis Guth

Võru Kesklinna Kooli rekonstrueeritud peahoone (Vabaduse tn 12) piduliku avamisega 4. jaanuaril lõppes üks oluline koolireformi etapp Võru linnas.

„Kesklinna Kooli renoveerimistöde lõpetamine tähendab seda, et nüüd õpivad peaaegu kõik Võru linna põhikooliastme õpilased kaasaegsetes õpitingimustes,“ sõnas linnapea Anti Allas. „See on saanud võimalikuks tänu Euroopa Liidu

maksumaksjate suurele toele,“ lisas ta.

Võru Kesklinna Kooli rekonstrueerimine läks maksma 2,82 miljonit eurot, millest toetus on 2,04 ja Võru linna panus 0,78 miljonit eurot.

Tööd teostati projekti „Võru Kesklinna Kooli rekonstrueerimine“ raames, mille otseseks eesmärgiks oli rekonstrueerida kooli peahoone, kaasajastada õpikeskkonda, optimeerida pinnakasutust ning

tagada nüüdisaegsed õpitingimused, sh erivajadustega lastele.

Kooli rekonstrueerimist toetati koolivõrgu korrastamise meetmest, mida kaasrahastab Euroopa Liidu Euroopa Regionaalarengu Fond.

Hoone rekonstrueerimisprojekti koostasid Maaprojekt OÜ ja Arhitektuuribüroo K+K OÜ. Ehitustööd teostas Semuehitus AS ning omaniku-

järelevalve teenust osutas Äärejuht OÜ.

Koolihoone ees toimunud avatseremoonia järel oli kõigil soovijail võimalik hoonega tutvuda. Toimusid ka saatjaga ringkäigud.

Ulis Guth

Hetked Võru Kesklinna Kooli rekonstrueeritud peahoone avamisest - lk. 8.

Anna oma hääl konkursil „Võro liina tego 2018“

Selle nädalaga lõpeb Võru Linnavalitsuse korraldatud konkurss 2018. aasta kõige silmapaistvama teo ja tublide tegijate väljaselgitamiseks. Sellega seoses ootame Sinu ettepanekuid ja arvamusi.

Täida juuresolev kupong ja postita see hiljemalt 25. jaanuaril (postimaks on tasutud ning marke kupongile lisama ei pea). Kupongile kirjuta, mis on Sinu arvates kõige silmapaistvam tegu Võrus aastal 2018. Hääletada saab ka Võru linna veebilehel www.voru.ee.

Samuti ootame põhjendatud ettepanekuid, kes võiksid olla kandidaadid järgmistele tiitlitele: aasta kultuuri- ja haridusasutus, ettevõtte, ettevõtja, mittetulundusühing, uus tulija, kultuuritegelane, sporditegelane, tervishoiu- ja sotsiaaltöötaja, aasta noor ja aasta heategija. Märka ja tunnusta tublisid tegijaid enda ümber!

Ettepanekud koos põhjenduste ja iseloomustustega palume saata e-posti aadressil: marianne.mett@voru.ee

Kindlasti pane kirja ka oma nimi ja kontaktandmed, sest kõigi kupongisaatjate vahel loositakse välja linnavalitsuse meeneid.

„Võro liina tego 2018“ kuulutatakse välja 22. veebruaril, Eesti Vabariigi aastapäeva tähistamisel kultuurimajas Kannel.

Marianne Mett,
avalike suhete spetsialist

“Võro liina tego 2018”

Info: marianne.mett@voru.ee või tel 785 0948

- Kesklinna kooli rekonstrueerimine
- Kunstmurukattega jalgpalliväljak
- Luha ja Jüri tn ringristmik
- National Geographic Kollane aken Tamula kaldal
- Magaziini kaupluse uus hoone
- Teine Eesti suurim Lastefestival Võrus

Muu (ka erinevate tiitlite nominendid)

.....
.....
.....
.....

Kontaktandmed:

Ees- ja perekonnanimi.....
Telefon.....

SAAJA
TASUB

POSTI-
KULU

Luba nr 1559

MAKSTUD VASTUS EESTI

Võru Linnavalitsus
Jüri tn 11
65 620 VÕRU

VÕRU
Üks unnamuudu liin

JUHTKIRI

Uuest aastast linna haridus- ja kultuurielus

2018. aasta lõppes Võrus väga meeleoluka üritusega – esimest korda toimus vana aasta viimasel päeval ühistantsimine linna jõulukuuse juures. Ligikaudu 300 inimest tulid ja löid rõõmsas üksmeeles kaasa tempokates tantsudes, mille juhtimise eest võlgname suure tänu meie tantsuliikumise eestvedajatele. Võru linnapea hindas selle ürituse oma Facebook'i postituses linna elujõu demonstratsiooniks ja küllap see seda oligi, sest kultuuriline ühistegevus oli eestluse selgrooks ja kandjaks juba ammu enne iseseisvuse kehtestamist – käesoleval aastal möödub esimesest üle-eestilisest laulupeost Tartus juba 150 aastat.

Uus, 2019. aasta, algas Võrus samuti väga rõõmsa sündmusega – pärast kolme aasta pikkust rahataotlemise ja ettevalmistuste perioodi ning aasta kestnud ehitustöid sai tervikuna renoveeritud Võru Kesklinna Kooli peahoone. 4. jaanuari 2019 võib lugeda selle hoone taassünni päevaks ning võib julgelt öelda, et nii kaunis ei ole see maja kunagi varem olnud. Koolihone renoveerimise projekti vedajate seas oli palju sellesama kooli vilistlasi, kes kõik andsid Oma Kooli uuestisünnile erilise, inimliku dimensiooni. Kesklinna Kooli 460 õpilast ja 64-liikmeline töökollektiiv said endale igati tänapäevased töö- ja õppetingimused, kus on hea uue hooga jätkata tegevust, mis isegi vanades oludes on toonud koolile Hea kooli edendaja tiitli. Siinkohal ei saa jätta mainimata, et tegemist oli järjekordse ettevõtmisega, kus meile tulid appi Euroopa Liidu maksumaksjad – kokku 2,82 miljonit maksuma läinud projekti rahastati tervelt 2,04 miljoni euro ulatuses EL toetuse arvelt.

Erinevalt linna koolidest on meie neljast lasteaiast seni vaid üks saanud terviklikult kaasajastatud. Ka sellel rindel on tänava tulemas oluline läbimurre, kui suvel läheb renoveerimisele Päkapiku lasteiaa hoone Vabaduse tänaval. Siingi on linnale tubliks toeks Euroopa Liidu ja Eesti riigi abiraha, sest linna enda tulubaasist ei ole kuidagi võimalik sellises tempos hooneid renoveerida.

Riigi abirahaks on sisuliselt ka meedias kohati maapõhja siunatud nn katuseraha, kuid vähemalt Võru linnavalitsus võib küll kätt südamele pannes kinnitada, et katuseraha eest on tehtud ainult linnaelanikele ja erinevatele linnas tegutsevatele organisatsioonidele väga vajalikke investeeringuid, millel on palju kasusaajaid. Nii näiteks on sel aastal vaid tänu katuserahadele lootus lõpuks välja ehitada Kreutzwaldi Gümnaasiumi võimlemislinnak ja korvpalliplats, rajada kauaoodatud koerte jalutusväljak ja Tamula randa lasteatraktsioonid jms.

Tänavuse aasta linnaelarve peaprioriteediks on lasteaiaõpetajate palgatõus. Eesti riik on ettenägelikult juba aastaid ajanud õpetajate jõulise palgatõusu poliitikat ja nüüd on see õnneks jõudnud ka lasteaiaõpetajateni, kelle miinimumpalk tõusis 90%-ni kooliõpetaja miinimumpalgast, sh magistrikaadiga lasteaiaõpetajatel võrdseks õpetaja miinimumpalgaga. Vaatamata linnaelarvele langenud suurele täiendavale koormusele ei saanud linnavalitsus siinkohal jätta palgatõusuta ka lasteaiaõpetajate abisid, kelle panus meie laste õpetamisse lasteaedades ei ole väiksem. Vaid sellise kursi jätkamisel riigi ja omavalitsuste poolt saame loota, et meil on lähitulevikus, mil paljud praegused õpetajad jõuavad pensioniikka, olemas neile vääriline noor vahetus.

Lõpetada tahaksin rõõmsal noodil. Sel aastal seisab Võru linnas ees veel ühe väga olulise ehitusobjekti avamine. Suve hakul valmib uues kuues linna taastatud keskväljak, mille rajamise käigust oleme Võru Linna Lehe lugejaid regulaarselt teavitanud. Tegemist saab sisuliselt olema mitte ainult Võru linna, vaid kogu Võru maakonna esindusväljakuga, mis on mõeldud sobima mistahes esindus- ja massiürituste läbiviimiseks. Seetõttu on plaanis avada uus suurürituste läbiviimise paik meelde jääva tantsulavastusega, milles osalevad mitmed linnas tegutsevad tantsukollektiivid. Oma abi keskväljaku avamisürituse läbiviimisele on pakkunud ka linnas tegutsevad kogudused. Korraldusmeeskonna esimese planeerimiskoosoleku põhjal võib lubada, et kindlasti tasub see 8. juuniks planeeritud üritus oma suveplaanidesse võtta.

Sixten Schild,
abilinnapea

Toimetust ootab kaastöid ja reklaame e-posti aadressil: ulis.guth@voru.ee

Väljaandja: Võru Linnavalitsus

Jüri tn 11, 65620 Võru

Toimetaja: Ulis Guth

Tel: 512 0787

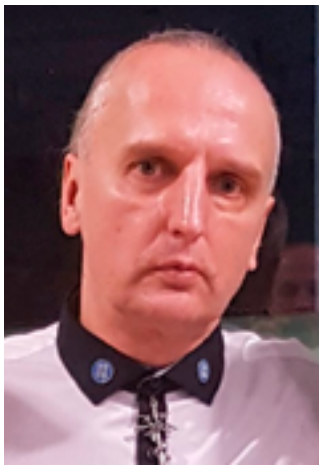
Teostaja: Kalurileht OÜ

Tiraaž: 6850 eksemplari

Ajalhe järgmine number ilmub 21. veebruaril.

TOIMETAJA VEERUD

Kõigest hoolimata ausalt edasi

Hea Võru Linna Lehe lugeja! Täpselt aasta tagasi teie poole pöördudes oli mul heameel teatada, et Võru Linna Leht hakkab ilmuma täisvärvilisena. Toona avaldasin lootust, et positiivselt värvikaks kujuneb ka aasta tervikuna. Üldjoontes nii läkski, kuigi kohati tundus, et elu pakkus värve ülearugi.

Järjekordset uut hooaega alustades on Võru Linna Leht taas muutuste tuules, kuna hanke tulemusena on meil uue partnerina lehe tehniliseks teostajaks Arman

Projekt OÜ koos oma sõsarfirmaga Kalurileht OÜ.

Seeläbi Võru Linna Lehe väljaandmiskulud küll vähenevad, kuid kas see võimaldab säilitada ka senise kvaliteedi, näitab aeg. Kasutan siinkohal võimalust tänada endist koostööpartnerit Meedium OÜ-d sujuva ja hea koostöö eest ning avaldan lootust, et konarliku alguse järel saavutame ladusa üksteisemõistmise ka uue partneriga.

Kui Eesti ühiskonnas mullu midagi erilisel silma jäi, siis oli see jätkuvalt vaidlemine ja oma arvamuste pealesurumine olukordades, mis arvasse tihtipeale ei puutunudki või kus oleks olnud targem lihtsalt vait olla.

Ei jäänud sellest vahust ja sõnamulinast puutumata ka Võru Linna Leht, mida aeg-ajalt poliitilistel kaalutlustel või siis kadedusest rünnati. Kokkuvõttes küll tulemuseta, kuid ümberringi levivat destruktivistset käitumismustrit aitas see „rikastada“ igal juhul. Teisisõnu, leidsime end taas olukorrast, kus lõhutakse ja elatakse teiste elu, selle asemel, et millelegi loovale keskenduda - ei ela ise, ei lase ka teistel elada.

Riigikontroll Võru Linna Lehes probleeme ei tuvastanud

Mullu analüüsis Riigikontroll 2017. aasta kohalikel valimistel osalenud kandidaatide kajastamist sama aasta jaanuarist oktoobrini ilmunud valla- ja linnalehtedes. Eesmärk oli veenduda, et omavalitsuse rahastamisel väljaantavat lehte ei ole ära kasutatud poliitilistes erahuvides, lehes ei ole tehtud varjatud valimiskampaaniat ega muud parteipoliitilist mainekujundust.

Auditeerimise tulemustest selgus, et Võru Linna Lehes ühtegi probleemiilmingut ei tuvastatud.

Riiklike meediaväljaannete, sealhulgas ERRi algatatud teemakäsitlus tõi Riigikontrolli tulemustest kõneldes välja vaid paar patust omavalitsust, kuid konkreetselt ei läinud.

Tsiteerin ERRi: „*Riigikontrolli audit näitas, et kuigi enamiku valdade ja linnade infolehti ei kasutatud 2017. aasta kohalike valimiste eel parteilistes erahuvides, oli omavalitsuse raha toel tehtud valimiskampaaniale või muule poliitilisele mainekujundusele osutavaid märke siiski kokkuvõttes üsna palju, erinevas avaldumisvormis ja mitmetes omavalitsustes.*“

*Võru Linna Leht oma 6850 eksemplariga on suurima trükiarvuga ajaleht Võrus, mis levib tasuta, otsepostitusega Võru linnas.

*Ilmub alates 14. augustist 2004, veebis alates 2006. aastast.

*Alates 2014. aastast ilmub 11 korda aastas iga kuu 20.-26. kuupäeval, augustis linna aastapäeva eel erandina 12.-15. kuupäeval ja detsembris jõulude eel 18.-21. kuupäeval. Juulis leht ei ilmu.

*Lehenumbri maht kuni 2015. aastani 8-lehekülge, alates 2016. aastast 16 lehekülge.

*Alates 2018. aastast täisvärviline.

MÕTISKLUS

Plaanid ja unistused

Äsja said ostetud uued kalendrid, puhtad ja tühjad. Nüüd täituvad needsamad kalendrid märkmete, plaanide ja mõtetega. On kavatsusi ja ideid, mis puudutavad ainult mind ennast

ja ainult mina ise saan need ellu

viia. Mina saan enesesse süüvida, anda iseendale uusaastalubadusi ja nende täitmise eest ka ise vastutada. On ka ideid, mis on ühe inimese jaoks liiga suured, ning nende unistuste teostamiseks läheb tarvis palju selgitamist, palju kuulamist, suurt tahet mõista ja paljude inimeste valmisolekut panustada. See võib olla tükk maad keerulisem kui ühe targa inimesega – iseendaga - asjade ajamine. Head mõtted võivad jääda ka saabunud aastal märkmikuservale või isegi kalenderplaani, kui neid varjutavad enesekesksus, kitsarinnalisus ja ükskõiksus või isegi lihtlabane võimetus kuulata seda,

mis on teisel öelda.

Jumalalgi on kalendris inimeste jaoks head plaanid. Need suured ideed vajavad siiski ühist tahet ja panustamist. Jumal ei vii oma tahtmist läbi manipuleerides ega ähvardades. Ta ei lipitse ega salatse. Ta ei too argumendiks oma jõudu ja vägevust. Piibli esimestest peatükkidest peale on näha, et Jumal lahendab konflikte rääkides, küsides ja arutades. Ta võtab aega, et teine pool ära kuulata. Jumal julgeb seada piire ja rakendada vastutust. Tal on tarkust leida selline karistus, mis paneks süüdlase mõtlema, ning turvaala, kus on võimalik tervenemine. Jumala lahendus töötab kõigi

jaoks, kui seda vaid vastu võetakse. Ometi aktsepteerib Jumal valikuvabadust ja kohtleb lugupidamisega ka neid, kes tema lahendusest huvitatud pole, ning laseb neil minna oma teed.

Soovin, et meil igapäev oleks tahtmist võtta aega selleks, et oma unistusi kaaslastele selgitada ning kuulata, mida neil minule öelda on. Soovin, et meil oleks hetki, kui me anname ka Jumalale võimaluse pühendada meid oma plaanidesse, mida ta meie heaks on teinud.

Hele Kulp,

Seitsmenda Päeva Adventistide
Võru Koguduse pastor

ARENDUSTEGEVUS

Võru tervisekeskuse ehitus sai rahastamisotsuse

13. detsembril tegi Riigi Tugiteenuste Keskus positiivse otsuse Võru linna esmatasandi tervisekeskuse investeringutaotluse kohta, eraldades projektile toetust summas 1 607 100 eurot.

Saadav toetus avab võimaluse pakkuda Võrus esmatasandi tervishoiuteenuseid uues hoones ja ühtsel pinnal ning muuta teenused elanikele kättesaadavamaks ja kvaliteetsemaks. Projekti viib ellu Võru linn koostöös Võru ja

Rõuge vallaga. Projekti käigus ehitatakse esmatasandi tervisekeskuse tarbeks vajalik hoone, kus asuvad oma nimistutega tööle 11 perearsti ja 22 pereõde, lisaks koduõed, füsioterapeut, ämmaemand, psühholoogiline nõustaja ja sotsiaalnõustaja. Keskusse on kavandatud ka apteek, röntgenikabinet ja laboriteenused. Tervisekeskus hakkab teenindama Võru linna, Võru valla ja Rõuge valla elanikke.

„Kuna rajatav hoone on planeeritud otse bussijaama kõrvale, paraneb teenuste kättesaadavus ka naaberomavalitsustes elavate patsientide jaoks. Uued ruumid pakuvad perearstidele

paremaid võimalusi ravi kvaliteedi tagamiseks ning koostöövõimaluse arendamiseks eriarstide ja teiste spetsialistidega. Uue tervisekeskuse rajamise üks oodatavaid tulemusi on ka see, et perearstide omavahelise koostöö paranes peaksid lühenema ka eriarstide ravijärjekorrad,“ kommenteeris abilinnapea Sixten Sild.

Hoone valmimine on planeeritud 2021. aasta keskpaigaks. Projekti kogumaksumuseks on 2 910 440 eurot ning projekti kaasrahastatakse Euroopa Regionaalarengufondist 75 protsendi ulatuses abikõlblikest kulutustest.

Marianne Mett, avalike suhete spetsialist

Arhitekti esialgne nägemus otse bussijaama kõrvale rajatavast tervisekeskuse hoonest.

KESKKOND

Tamula saab uue kalastusplatvormi

Olgu väljas rannailm või valitsegu talvised jääolud, harrastuskalameestele pakub Tamula järv aasta läbi väljakutseid. Praegu aga on Tamula kaldaalal vähe turvalisi kalastuskohti ja juurdepääsu võimalusi, mida nii noored loodushuvilised kui ka kogenud õngemehed saaksid kasutada.

Soovist parandada harrastuskalastuse võimalusi Võru linnas ongi tõukunud Tamula järvele kalastusplatvormi rajamise projekt, millele linn on saanud hiljutise Keskkonnainvesteeringute Keskuse (KIK) otsusega ka rahastustoe. Et harrastuslikku kalapüüki toetava taristu arendamisel on KIKi vahenditest varemgi ümbruskonda investeeritud (veekogude tervendamise programmi raames puhastati Tamula kaldaala abajas (paadikanal), Kubija järvele paigaldati kalastusplatvorm), võib käesolevat arendust vaadelda omamoodi jätkuna senistele keskkonnavalitsuste tegevustele, mis mõeldud kaldaalade korramiseks ja veekogudele ligipääsu võimaluste parandamiseks.

Ujukitel kalastusplatvorm on kavas rajada abaja lähedale Juudi pargi ja Võlvi tee vahele jäävas lõigus, kus harrastuskalastajad tänagi meeleldi kalaõnne proovivad. Ujuvkai (kogupikkusega 32 m) järvepoolsesse otsa on projekteeritud kalastusala, kai keskele ja kalastusosa äärde on mõeldud sõudepaatide sildumisala. Kinnituskohad sõudepaatidele peaksid paadiomanikele võimaldama mugavamat järvele pääsu või siis vastupidi – et oma aluse ja kalanoosiga oleks hõlpsam

kaldale pääseda. Inimeste turvalisuse tagamiseks on ujuvplatvormi küljele ette nähtud metallpostidega puidust käetugi. Kalastusplatvorm on planeeritud hooajaliseks kasutamiseks, s.t talveperioodiks see teiseldatakse.

Püügiplatvormi rajamisega saame paremini suunata nii kohalikke harrastuskalastajaid, kuid miks mitte ka piirkonnast huvituvaid kalastusturiste tulema kalastama Tamula järvele. On ju Tamula läbi aegade kala andnud (järvekalastikus esineb kümme kalaliiki) ning linnas pikemalt peatuja leiab endale kindlasti ka meelepäraseid järveäärseid majutus- ja puhkamisvõimalusi.

Kuna kõnealune pargivöönd ja kaldaala võib tulevikus leida järjest intensiivsemat kasutust nii loodushuviliste turistide kui ka kohalike elanike poolt (piirkonda on kerkimas korterelamu), on vaja liigutada mõtteid ka rohealale istepinkide, varjualuste jm. puhketaristu rajamise suunas. Teisalt kaasneb sellega tõenäoliselt suurenev tallamis- ja muu keskkonnakoormus, mis omakorda eeldab inimestelt loodust säästvat käitumist kaldaalal viibides. Kalda äärde kalastusplatvormi lähedusse on kavas paigaldada kalastusalase ning säästva keskkonnakasutuse teabega varustatud infotahvel.

Kalastusplatvormi rajamise kasuks räägib olemasolev arvestatav kasutajaskond, hea ligipääs ja asukoht ning looduslikud tingimused mitmekesiseks harrastuslikuks kalapüügiks Tamula järvel. Vähem tähtis pole seejuures linna noorte seas täheldatav huvi kasv vaba aja veetmiseks looduses. Seetõttu on koostöös Võru Noortekeskusega hea võimalus jätkata käesoleva projekti raames

ka kalandusalaste õpitubadega noortele. Muuhulgas ka ootusega, et nende huvi hobikalastamise vastu suureneb veelgi ning et tänapäevase kalastusplatvormi rajamisega Tamula järvele paraneb erinevas vanuses laste- noorte hulgas populaarse järve keskkonnateadlik kasutamine.

Lastele ja kuni 17-aastastele noortele mõeldud õpitubade läbiviimise eesmärk on tõsta kohalike noorte teadlikkust keskkonnasäästlikust kalapüügist, kalapüügi reeglitest, kodukoha järve vee-elustikust. Mõistagi saavad noored praktiliste kalapüügioskuste omandamise käigus arendada loovust looduslähedases keskkonnas ning suhelda omaelustega.

Sihtrühmale korraldatakse kokku seitse kalandusalast õpituba, õuesõppe jm tegevused viiakse ellu esimesel poolaastal. Sel korral asub noori juhendama Alar Venne, kes on Eesti Kalastajate Seltsi kalakaitse töörühma liige ja Lõuna-Eesti väljuht. Vahelduseks praktilisele õppetööle külastatakse muu hulgas kalakasvatust ning maikuus toimub õppereis- kalastuslaager Peipsimaale Alataskivile tutvuma sealse kalandus-turismiga tegeleva Vaino taluga. Lisaks on kavas kalapüük ja kohtumine kultuskirjanik Olavi Ruitlasega. Võru päritolu kirjamehe sulest ilmus teadupärast mõni aasta tagasi raamat „Vee peal“, mis jutustab autori Tamula järve ääres veedetud lapsepõlveloo ja kus muuhulgas ohtralt kirjeldusi kirklikest kalapüügihetkedest Tamulal.

Õpitubade sarjas kaasa loomisest huvitatud noored on oodatud noortekeskusse juba 29. jaanuaril (vaata info ja registreerimise kohta kõrvalasuvat teadet). Võimalus registreeruda on kas helistades 534 40622, kirjutades meile info@vorunoortekeskus.ee või Facebooki lehele.

Kalastusplatvormi rajamise tööd on kavas teostada enne suvise hooaja algust. Tegevusi kaasrahastab KIK keskkonnaprogrammi kalanduse alaprogrammist 15 125 euroga. Projekti eelarveline kogumaksumus on 18 906 eurot.

Kait Kabun, arendusspetsialist

KOMMENTAAR

Maivi Liiskmann, Võru Noortekeskuse juhataja

Kalastusalane oskusteave on olemas pigem vanematel inimestel, noortel on üldteadmised kasinamad ja lünklikumad. Ilmselt pole siiski piisavalt toimunud teavitusteemalisi või praktilisi üritusi, mis tutvustaksid harrastuskalapüüki noortele ja noortepäraselt ning aitaksid edendada keskkonnasäästlikku suhtumist esmalt oma kodukoha looduses, veekogude kalastikku jne. Mida nooremalt saadakse aru säästliku kalapüügi põhimõtetest, eesmärkidest ja mõjust, seda teadlikumalt toimub kalapüük ka hilisemas eas.

Möödunud aastal Kubija järve kalastusplatvormi rajamise projekti käigus läbi viidud kalanduse õpitoad osutusid Võru noorte seas igati menukaks. Selgus, et osalenud noored peavad õpitubades omandatud teadmisi kasulikeks ning hindavad kalapüüki mõnusaks vaba aja veetmise viisiks. Eelmisest projektist innustust saades oleme noortekeskuse ja Võru linnavalitsuse koostöös ka käesoleval aastal kavandamas õpitegevusi ja üritusi, et pakkuda noortele aktiivset, samas looduslähedast vaba aja tegevust.

Kalandusõpituba

7-17aastastele

29. jaanuaril

INFO JA REGISTREERIMINE:
info@vorunoortekeskus.ee
+372 53 440 622

Algus kell 17.00 Võru Noortekeskuses

Alustame õpingutega Eesti vetes elavatest kaladest.

HEAKORD

Talvistest heakorratöödest

Võru Linnavalitsus palub kõigil kinnistuomanikel üle vaadata oma hoonete katused ja vajaduse korral kõrvaldada sealt ohtlik lumi ja jääpurikad, et ära hoida õnnetused, mida põhjustavad katusele alla kukkuv lumi ja jää. Ühtlasi palume kõigil olla tähelepanelikud kinnistuga külgneva kõnnitee hooldamisel, sest ilmaolud on keerulised ja muutuvad kiiresti.

Linnavalitsus võimaldab vajaduse korral kinnistu omanikele/kasutajatele hooldamise kohustuse täitmiseks piiratud koguses (mitte rohkem kui 50 kg korraga) tasuta soolaliiva, mida jagatakse aadressil: Luha tn 44. Lisainfo: linnamajanduse osakonna juhataja asetäitja Risto Aim, tel 5347 4332.

Tiina Randjärv, keskkonna- ja järelevalve spetsialist

Väike kalastaja Tamulal.

LINNAVALITSUSE JA LINNAVOLIKOGU TEATED

Võru Linnavalitsuse istungitel

Ürituse kooskõlastamine ja parkla sulgemine
Osäühingule Sport Fishing Estonia anti nõusolek avaliku ürituse "Tamula talv 2019" raames kalapüügi võistluskeskuse rajamiseks 26. jaanuaril 2019 kella 8.30–15.30 Võru linnas Vee tn 6a asuvas parklas. Parkla suletakse kella 8–16.

Vara omandamine
Osäühingult Aigren omandatakse maaüksus Võru linnas Räpina maantee T2 (pindala 171 m², sihtotstarve 100% transpordimaa) hinnaga kolm eurot ruutmeeter.

Aadresside määramine
Määrati uued lähiaadressid viieteistkümnele maaüksusele:
Allika tn 7 uus aadress on Viki tn 4; Kraavi tn 17a uus aadress on Roopa tn 22; Kraavi tn 17b uus aadress on Roopa tn 22a; Kubja põik 10 uus aadress on Jalaka tn 3; Lauluväljaku tn 1 uus aadress on

Lauluväljaku tn 2; Lauluväljaku tn 3 uus aadress on Lauluväljaku tn 4; Lauluväljaku tn 5 uus aadress on Lauluväljaku tn 6; Lauluväljaku tn 7a uus aadress on Lauluväljaku tn 8; Lauluväljaku tn 7 uus aadress on Lauluväljaku tn 10; Lauluväljaku tn 2 uus aadress on Lauluväljaku tn 1; Lauluväljaku tn 6 / 6a uus aadress on Lauluväljaku tn 3 / 3a; Lauluväljaku tn 8 uus aadress on Kanarbiku tn 7; Liitva tn 4 uus aadress on Ringtee 3; Luha tn 22a uus aadress on Koreli tn 97; Pärna tn 3 uus aadress on Mooni tn 3.
Samuti määrati unikaalaadressid viiekümnele hoonele.
Roosi tn 1a maaüksuse aadressiks määrati Roosi tn 1e.

Maamaksust vabastamine 2019. aastal
Maamaksust vabastati 2019. aastal kolm represseeritu ja represseerituga võrdsustatud isikut okupatsioonirežiimide poolt represseeritud isiku seaduse mõistes tema kasutuses oleva elamumaa osas.

Riigihanke korraldamine
Otsustati korraldada riigihange "Tamula rannapromenaadi rekonstrueerimine ja uuendamine".

Ehituslubade väljastamine
Väljastati ehitusload maasoojuspuuraukude rajamiseks asukohaga Oksa tn 8, asukohaga Silikaadi tn 9 ja asukohaga Roosi tn 16 ning ehitusluba büroohoone laiendamiseks ja ümberehitamiseks asukohaga Räpina mnt 15.

Kasutuslubade väljastamine
Väljastati kasutusluba laiendatud ja ümberehitatud koolihoonele asukohaga Vabaduse tn 12, kasutusluba LNG jaamale asukohaga Jaama tn 24 ning kasutusluba ringristmiku ehitamisele asukohtadega Jüri tänav, Luha tänav T1, Luha tänav T2.

Võru linna 2019. aasta huvihariduse ja huvitegevuse kava
Kinnitati Võru linna 2019. aasta huvihariduse ja huvitegevuse kava ning toetuse taotlemise, taotluste läbivaatamise, toetuse andmise ja aruande regulatsioon.

Isikliku kasutusõiguse seadmine
Anti nõusolek isikliku kasutusõiguse seadmiseks ASi Võru Vesi kasuks järgmistele kinnistutele: Räpina mnt 22g ja Räpina mnt 22j. Määrati isikliku kasutusõiguse ala ning tingimused.

Teenuste hindade kehtestamine
Kehtestati ametniku poolt abielu piduliku kombetalituse läbiviimise teenuse hinnad 2019. aastaks: Jüri tn 12, Võru linn – tasuta; Võru linnas (v.a Jüri tn 12) – 100 eurot; Võru maakonnas – 180 eurot; väljaspool Võru maakonda – 250 eurot.
Teenuste hinnad võrreldes 2018. aastaga ei muutunud.

F. R. Kreutzwaldi tn 59c kinnistu ja lähiala detailplaneeringu kehtestamine
Kehtestati "F. R. Kreutzwaldi tn 59c kinnistu ja lähiala detailplaneering". Planeeritava maa-ala

suurus on umbes 0,7 ha. Planeeringu eesmärgiks on määrata maakasutuse sihtotstarbeks 100% elamumaa.

Kinnisasjade piiride muutmine
Muudeti Karja tn 2, Roosi tn 1, Väike tn 14 ja Väike tn 14a kinnisasjade piire ning määrati tekkivatele katastriüksustele aadress ja sihtotstarve järgnevalt: Väike tn 14, sihtotstarve 100% elamumaa; Väike tn 16 // 18, sihtotstarve 100% elamumaa; Väike tn 20, sihtotstarve 100% elamumaa; Väike tn 22 // 24, sihtotstarve 100% elamumaa; Karja tn 2, sihtotstarve 100% elamumaa; Karja põik 2, sihtotstarve 100% elamumaa; Roosi tn 1, sihtotstarve 100% elamumaa; Roosi tn 1a, sihtotstarve 100% elamumaa; Roosi tn 1c, sihtotstarve 100% elamumaa; Roosi tn 1d, sihtotstarve 100% elamumaa; Roosi tn 3a, sihtotstarve 100% elamumaa; Karja põik T2, sihtotstarve 100% transpordimaa; Karja põik 7, sihtotstarve 100% sotsiaalmaa, alaliigiga üldkasutatav maa.

Katastriüksuse jagamine
Nõustuti Pikk tn 4 katastriüksuse jagamisega kaheks. Määrati moodustatavatele katastriüksustele aadress ja sihtotstarve järgnevalt: Pikk tn 4, sihtotstarve 100% tootmismaa; Pikk tn 2c, sihtotstarve 100% tootmismaa.

Võru Spordikooli direktori ametisse kinnitamine
Võru Spordikooli direktoriks kinnitati Karel Saarna.

Võru Linnavolikogu istung 9. jaanuaril

Võru maakonna arengustrateegia 2035+
Kiideti heaks "Võru maakonna arengustrateegia 2035+" koos kahe lisaga. Koostamisel olev lisa 3, mis kajastab tegevuskava ja seirenäitajaid, võetakse vastu eraldi otsusena.

Võru linna 2019. aasta eelarve
Võeti vastu Võru linna 2019. aasta eelarve, mille maht on 19,2 miljonit eurot. Eelarvesse pole veel arvestatud riigieelarve toetusfondi, mis on u 3,2 miljonit eurot. Tulude eelarve on kokku 13,3 miljonit eurot, kulude eelarve 12,3 miljonit eurot ning põhivarade soetuse eelarve 5 miljonit eurot.
2019. aasta peamised eesmärgid on olla aktiivne, atraktiivne ja lastesõbralik linn läbi vabaaja- ja sportimisvõimaluste parandamise, sh Tamula rannaala rekonstrueerimine ja uute atraktsioonide lisamine, Koreli kaldaala vabaaja pargi, kaasaegse välikorvpalliväljaku ja koerte harjutusväljaku rajamine. Suuremad tegevused taristu korrastamiseks on lasteaia Päkapikk renoveerimine, Räpina mnt

kapitaalne renoveerimine, Vilja tn kapitaalse renoveerimise I etapp, KEK-i tööstuspiirkonna sissesõidutee.
Samuti on eesmärgiks avalike teenuste kvaliteedi ja üldise konkurentsivõime tõstmine.

Linnavara võõrandamine otsustuskorras
Linnavalitsusele anti luba võõrandada otsustuskorras osäühingule Aigren maaüksus aadressiga Räpina mnt 22j, Võru linn (pindala 1621 m², sihtotstarve 50% tootmismaa, 50% ärimaa) hinnaga 3 eurot/m².

Määruse "Sotsiaaltoetuste määramise ja maksimise kord" muutmine
Muudeti linnavolikogu määrust "Sotsiaaltoetuste määramise ja maksimise kord". Muudatusega jääb täiendav võimalus toimetulekuraskustes perede toetamiseks laste huvihariduses osalemiseks. Korra kohaselt vabastatakse laps, kus pere sissetulek on väiksem kui 1,5-kordne toimetulekupiiri, ühe huvikooli ühe õppekava õppekulust.

Määruse "Üüri piirmäärade kehtestamine" muutmine

Muudeti linnavolikogu määrust "Üüri piirmäärade kehtestamine". Kehtestati üüri piirhinnad eluruumi tagamise teenuse osutamiseks aadressil F. R. Kreutzwaldi 55, Võru. Üüri piirmäärad ühes kuus on:
ühe üürilepingu alusel eluruumi kasutamisel 0,51 eurot/m²;
kahe üürilepingu alusel eluruumi kasutamisel 0,38 eurot/m².

Võru Linnavolikogu revisjonikomisjoni kontrollimise tulemuse kinnitamine
Kinnitati Võru Linnavolikogu revisjonikomisjoni 23. aprilli 2018 akt nr 1 ja 27. novembri 2018 akt nr 2.

Võru Linnavolikogu revisjonikomisjoni 2019. aasta kontrollimiste tööplaan
Kinnitati Võru Linnavolikogu revisjoni-

komisjoni 2019. aasta kontrollimiste tööplaan:
1. 2018. aasta konsolideeritud majandusaasta aruande läbivaatamine, aruande koostamine (mai–juuni);
2. Huvide deklaratsioonide kontrollimine (juuni);
3. SA Võru Spordikeskus 2018. aasta eelarvehindade sihipärase kasutamise kontrollimine (oktoober–november).

Rahvastikuregistri seaduses ja perekonnaseisu-toimingute seaduses sätestatud ülesannete delegeerimine
Volikogu delegeeris rahvastikuregistri seaduse ja perekonnaseisutoimingute seaduse kohaselt maakonnakeskuse kohaliku omavalitsuse üksuse ja kohaliku omavalitsuse üksuse ülesanded linnavalitsusele ning andis linnavalitsusele õiguse määrata struktuuriüksus, ametnik või ametnikud, kelle ülesandeks on nimetatud ülesannete täitmine.

SOTSIAALTÖÖ

Sotsiaaltöö saab edukas olla vaid koostööna

Võru Linnavalitsuse sotsiaaltöösakonna töötajad tunnetavad igal sammul koostööpartnerite olemasolu ja nende tugevat toetust. Seetõttu otsustasime, et aasta lõpp on igati sobiv aeg tulla korraks kõikide Võru linna sotsiaaltöö tegijatega kokku ja üksteisele silma vaadates öelda edasi tänusõnad tehtu eest.
Tänuüritus sai teoks läinud aasta 11. detsembril kultuurimaja „Kannel“ väikeses saalis.
Meile endilegi üllatuseks saime kutsutud inimesi kokku pea poolsada. Tõepoolest on inimeste arv, kes iga päev künnavad sotsiaaltööpõldu, aukartust äratavalt suur!
Tänuürituse alguses aitasid meeleolu luua MTÜ Võru Päevakeskuse Ühing lauljad. Ühest esitatud laulust jäi kõlama meie tänuürituse täpne ja ilus mõte: „Must, valge, sinine, kuid kõige tähtsam on inimesele!“

Tänuürituse avamisel ütles toetavad ja soojad sõnad linnapea Anti Allas. Tutvustasime slaidiesitlusega meie kõiki häid koostööpartnereid ja avaldasime lootust, et viljakas koostöö jätkub ka uuel aastal. Kõik meie külalised said kaasa Võru Linnavalitsuse tänukirja, millele lisaks linnapea allkirjale oli oma pitsati pannud ka Jõuluvana.
Lõpetuseks oli Võru Linnavalitsuse sotsiaaltöösakonnal hea meel anda teada koostööpartneritele kaks positiivset uudist, millest esimesega tutvustasime peatselt Võrus avatavat eluaseme tagamise teenuse maja ehk Pargikodu. Teise uudisena tutvustasime sotsiaaltöösakonna uut sõidukit Peugeot 308, mille kasutajateks saime just 2018. aasta lõpus ning tänu millele linnavalitsuse sotsiaaltöö tegijate töö on kahtlemata kergem ja operatiivsem.
Pärast koostööpartnerite esitlust ja nende tänamist jätkus meie ametivendadest külalistel juttu kohvilaua ääres veel paariks tunniks.
Siinkohal tahame tänada tänuürituse ettevalmistamise meeskonda kuulunud kultuurimaja „Kannel“ töötajaid tähelepaneliku ja hooliva suhtumise eest, OÜ-d Romelina kaunilt kujundatud kohvilaua ja sealt saadud maitsealmuste eest ning MTÜ-d Võru Päevakeskuse Ühing meeleoluka esinemise eest.
Täname veelkord kõiki koostööpartnereid ja soovime teguderohket alanud uut aastat!
Eve Ilisson, sotsiaaltöösakonna juhataja

Tablid täiskasvanute tugisikud. Foto: Marianne Mett

RIIGIKOGU VALIMISED

Valimisjaoskondade moodustamine

**Võru linnavalitsuse 12.12.2018 määrus
nr 13**

Määrus kehtestatakse „Euroopa Parlamendi vali-mise seadus“ § 13 lg 2, „Kohaliku omavalitsuse volikogu valimise seadus“ § 22 lg 2, „Rahvahääletuse seadus“ § 17 lg 2 ja „Riigikogu valimise seadus“ § 19 lg 2 alusel.

§ 1. Valimisjaoskondade arv ja piirid

Võru linnas moodustatakse neli valimisjaoskonda, mille piirid esitatakse määruse lisas.

§ 2. Valimisjaoskondade numeratsioon ja hääletamisruumide asukohad

Valimisjaoskondade numeratsioon ja hääle-tamisruumide asukohad on järgmised:

- 1) valimisjaoskond nr 1 - Vabaduse tn 12, Võru linn, Võru maakond;
- 2) valimisjaoskond nr 2 - Liiva tn 13, Võru linn, Võru maakond;
- 3) valimisjaoskond nr 3 - Kooli tn 7, Võru linn, Võru maakond;
- 4) valimisjaoskond nr 4 - Olevi tn 29, Võru linn, Võru maakond.

§ 3. Eelhääletamine väljaspool elukohajärgset valimisjaoskonda

Väljaspool elukohajärgset
valimisjaoskonda korraldab eelhääletamist
valimisjaoskond nr 2.

**§ 4. Valimisjaoskond Võru linna täpsu-
sega rahvastikuregistris registreeritud
valijatele**

Valijad, kelle elukoha andmed on rahvastikuregistrisse kantud Võru linna täpsusega, saavad hääletada valimisjaoskonnas nr 2.

§ 5. Määruse kehtetuks tunnistamine

Võru Linnavalitsuse 27. juuli 2017 aasta määrus
nr 3 „Valimisjaoskondade moodustamine”
tunnistatakse kehtetuks (RT IV, 01.08.2017, 5).

*Anti Allas,
linnapea*
*Ülle Mürsepp,
linnasekretär*

SOTSIAALNE INNOVATSIOON

II Vunki Manu loometalgud Varstus ootavad erineva taustaga osalejaid

4.–6. aprillini saavad inimesed taas kaasa lüüa Võrumaa elu parandavate nutikate lahenduste loomisel – Varstu koolis toimuvad järjekorras juba teised Vunki mano loometalgud.

Möödunud sügisel toimunud esimesed loometalgud läksid korda ja olid edukad nii korraldajatele kui ka osalejatele. Ideede eestvedajad on saanud pärast talguid igakülgset tuge, mõni neist on osalenud mitmel projekt- või ideekonkursil. Peaaegu kõik osalenud meeskonnad tegelevad oma teemaga edasi, on tehtud suuri edusamme ning esimesed tulemused on juba saavutatud. Osa meeskondi on kohal ka järgmistel talgutel, et oma ideid edasi arendada.

Nagu esimestel talgutel selgus, pole meie inimestel ideede puudust. Ootame osalema kõiki kodanikke, kes väljakäidud ideede arendamisse oma teadmiste ja oskustega panustada soovivad. Mida rohkem erineva taustaga inimesi osaleb, seda tugevamate lahendusteni jõutakse ning seda paremaks me oma elu siin muudame. Loometalgud on just õige koht millegi suure alustamiseks, sest toetus lahenduste elluviimiseks on väga tugev ja jätkub ka pärast talguid.

Üldjoontes toimuvad teised loometalgud samamoodi nagu esimesed, kuid eelmise korra kogemuste ja tagasiside põhjal tehakse mõningaid muudatusi korralduses, et üritus meie inimestele veelgi paremini sobiks ja meeldiks. Näiteks alustatakse sel korral juba neljapäeva õhtul ja lõpetatakse laupäeval, et kõigil talgulistel jääks aega pühapäeval välja puhata.

Loometalgud on osa Võru maakonnas aset leidvast pilootprojektist “Vunki mano”, mille käigus otsitakse ideid ja lahendusi sinise elu paremaks muutmiseks. Kandvaks ideeks on luua hea keskkond kogukondade, elanike ja avaliku sektori koostöös ning probleemide püstitamisel ja lahendamisel kasutada disainmõtlemise printsiipi. Lahenduste leidmise käivitamiseks kasutatakse tehnoloogiamaailmast tuntud häkatoni* meetodit, et katsetada selle sobivust ka kogukonnapõhiste teenuste arendamiseks.

Loometalgutel saavad ideede omanikud endale meeskonnad, ideede disainimise tööriistad ja väga mitmekesised mentorite nõuanded, et ideaalgeid edasi arendada ja toimivate lahendusteni jõuda. Osalema on oodatud ideed, mis muudavad kohalike

inimeste elu uudsete lahenduste abil mugavamaks ja paremaks.

Vunki Mano projektijuht Kadri Kangro: "Esimesed loometalgud olid üle ootuste edukad – osales palju ja erinevate valdkondade inimesi ning tegeleti väga tugevate ideedega. Meie loometalgud on osa üleuroopalisest teenust innovatsiooni ja koosloome projektist, kus osaleb üheksa riiki. Rahvusvahelised partnerid olid siiralt imestunud, et kuidas nii väikeses kohas tuleb nii palju inimesi vabatahtlikult kokku oma kodukoha arengusse panustama. Meie kogukondade ja inimeste pealehakkamise üle saab ka piiri taga uhke olla!"

Loometalgute lõpuks valib žürii välja parimad lahendused, mille loojad saavad rahalise preemia ja võimaluse kasutada mentoreid, et oma idee Võru maakonnas päriselt ellu viia.

Hea algatus saab hoogu juurde – nii mõnigi elust enesest sündinud idee võib lõpuks muuta paljude inimeste elu ja meie kodumaakond saab meie kõigi jaoks veelgi paremaks paigaks!

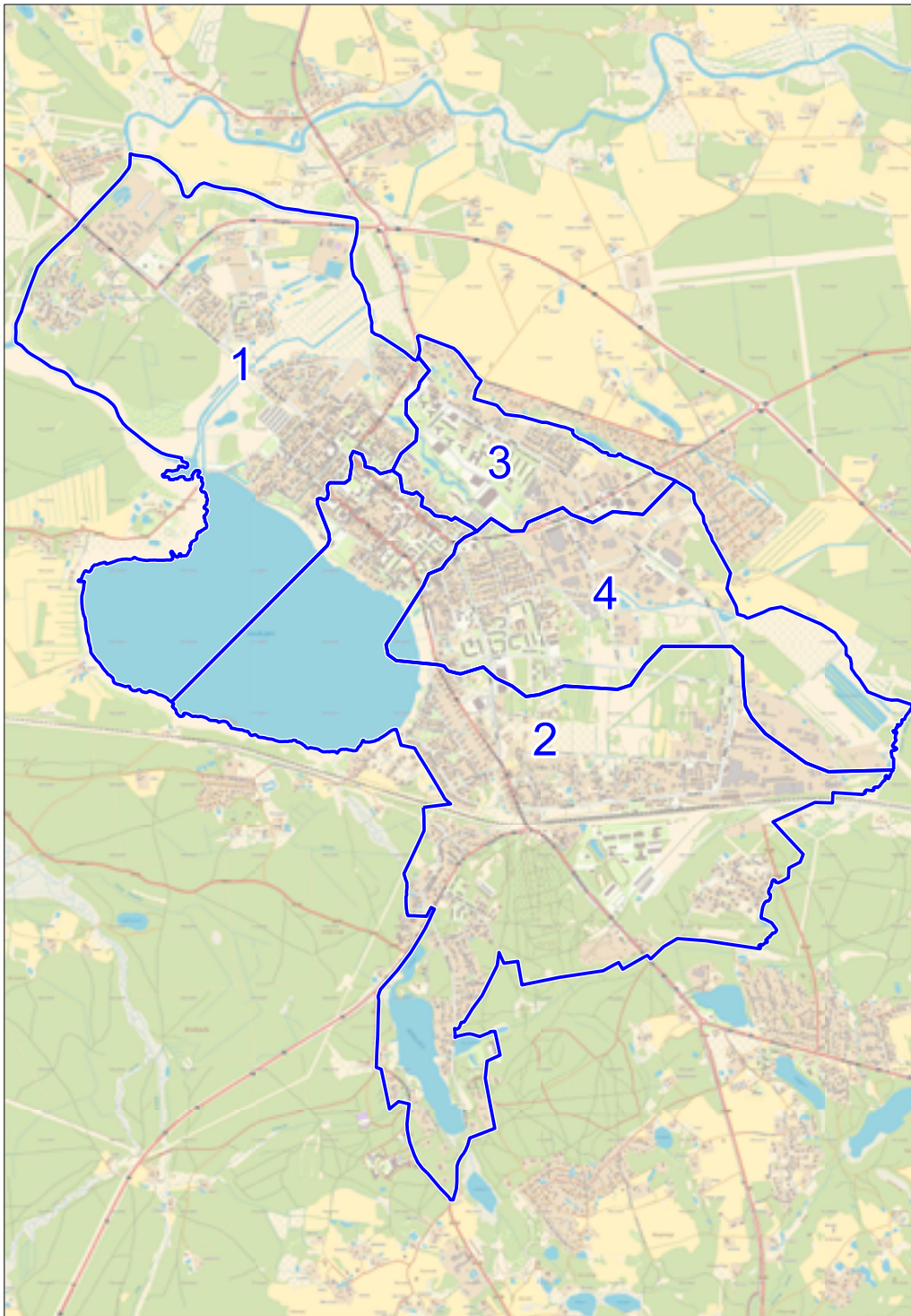
Lisainfo ja registreerimine: <https://vunkimano.vorumaa.ee/loometalgud>

Vunki Mano projekti viivad ellu Võrumaa Omavalitsuste Liitkoos Võrumaa Arenduskeskusega, Tallinna Ülikool ja MTÜ Helpific. Tegemist on osaga laiemast üleuroopalisest projektist CoSIE, mis otsib lahendusi, kuidas luua kogukonnale suunatud jätkusuutlikke teenuseid. Eestis on projekti pilootpiirkonnaks Võru maakond.

Projekti toetab Euroopa Liidu teadusuuringute ja innovatsiooni programm Horizon 2020 (toetusleping nr 770492).

Lisainfo:
Taavi Karu,
korraldaja
Tel +372 529 0894
E-post: taavi.karu@gmail.com
Martin Mark,
korraldaja
Tel +372 565 5410
E-post: martin.mark@gmail.com

**Inglisekeelne hackathon (tarkvaraarenduse intensiivüritus) ehk programmeerimismaraton, eestikeelse mugandina häkaton.*

Hetk mullu toimunud Vunki Mano loometalgutelt Vastseliinas.

Auhinnad:

- Parim maakonna arengut toetav lahendus (1500 €) - Sini-must-valged matkarajad
- Parim tervist toetav lahendus (1500 €) ja loometalgute peaauhind (3000 €) - Mahe ja muhe
- Koht Ajuiahi TOP100 sees - Turismivõrgustik

Mis on toimunud/toimub pärast loometalguid:

- 1. jaanuar 2019 - 31. mai 2019 viib MTÜ Elu Dementsusega ellu SA Võrumaa Arenduskeskuse poolt finantseeritava projekti „Võrumaa dementsuse pädevuskeskuse käivitamise ettevalmistamine“.
 - Setomaa volikogu otsustas liituda Euroopa mahelinnade võrgustikuga. Tiim Mahe ja Muhe valmistab ette ülevaadet mahetoidu kasutamise võimaluste kohta Võru maakonna koolides ja lasteaeades.
 - Catlamaja sai toetust Leaderist maja katuse ja trepikoja renoveerimiseks. 9.–10. jaanuarini käidi õppereisil Tartu ja Tallinna kaugtöökohtades ning HUB-ides, et koguda häid ja halbu kogemusi toimiva kaugtöökeskuse loomiseks.
 - Wabaveere meeskond kohtub regulaarselt ja teeb ettevalmistusi, et korraldada aprillis talgud, milles osalevad huvitatud inimesed permakultuuri aedade loomes.
 - Saagu Valgusel on nüüd uus nimi – Saagu Parem. Käivad ettevalmistused organisatsiooni arengut toetavate projektide kirjutamiseks, et saavutada tugevam isemajandamine.
 - Turismivõrgustiku meeskond käis Ajujahil, aga TOP30-sse ei pääsenud ja keskendub nüüd piirkonna ettevõtete Google kontode korrastamisele, mis on juba ka tulemusi andnud.
 - Matkaradade meeskond koondab olemasolevat infot ja valmistab ette koondbrändi visuaale.
 - Meie la tegutseb, et tekitada laiem kandepind ja arusaam, et ka puudega inimene saab olla töötaja ja sulle abiks.
- Ring, kes teemaga tegeleb, on ajapikku suurenenud, tegeldakse teadlikkuse tõstmisega MTÜde ja ettevõtjate seas. Meie la avaldab FB lehel lugusid oma noortest, et neid tutvustada ja näidata, kuidas nad saavad abiks olla. Tööandjatele tehakse varsti info- ja koolituspäev.
- Pilte ja muud infot leiab <https://vunkimano.vorumaa.ee/vastselliina-loometalgud/#fotod>

TASUB TEADA

Eraisikud saavad tulumaksuvabalt vee ja kanalisatsiooniga liitumiseks toetust küsida

Käimas on ühisveevärgi ja -kanalisatsiooniga liitumine.
Foto: Ullis Guth

Enam ei pea eraisikud Keskonnainvesteeringute Keskuselt (KIK) ühisveevärgi ja -kanalisatsiooniga liitumiseks või kogumismahuti paigaldamiseks toetust saades tulumaksu maksma. Möödunud aasta lõpus jõustus tulumaksuseaduse muudatus, tänu millele said ka juba varem toetatud isikud tulumaksu osa KIKilt tagasi.

Võru linna territooriumile jääb üle 2000 tarbijaga Võru reoveekogumisala, kust on meile saabunud tänase seisuga 40 taotlust. Andmed on 8. jaanuari seisuga ning muutuvad ajas. Kindlasti on kõik Võru linna elanikud, kelle majapidamine jääb 2000 tarbijaga reoveekogumisala sisse, oodatud toetust taotlema. Seda, kas on võimalik toetust taotleda, saab kontrollida aadressi järgi KIKi kodulehel.

KIKi nõukogu esimees ja keskkonnaminister Siim Kiisler usub, et tänu juunis käivitunud toetuse taotlemise võimalusele ja nüüd lisandunud tulumaksuvabastusele lõpeb peagi paljudes kodudes ära aeg, mil tarbiti ebakvaliteetset joogivett. „Muutsime ühisveevärgi ja -kanalisatsiooniga liitumise

*Toetust vee ja kanalisatsiooniga liitumiseks saavad taotleda nende piirkondade elanikud, kelle majapidamine asub reoveekogumisalal, mille reostuskoormus on üle 2000 tarbija. Seda, kas elukoht asub vastaval reoveekogumisalal, saab kontrollida **KIKi kodulehelt otsingumootorist**. Ühe kinnistu kohta võib esitada ühe taotluse.

*Toetuste summad jäävad vahemikku 1382-3792 eurot. Taotlemine käib läbi **E-toetuse keskkonna** või **KIKi kodulehelt leitava vormi kaudu**, mida on võimalik KIKi saata nii e-posti teel (**info@kik.ee**) kui paberil (Narva mnt 7a, 10117, Tallinn). **KIKi kodulehelt leiab ka videojuhise**, mis on abiiks E-toetuse keskkonna täitmisel.

*KIK menetleb taotlusi nende esitamise hetkest 50 kalendripäeva ning pärast rahastusotsuse saamist on aega kuus kuud oma töö ellu viia. Ehitustööde tegemise ajal peab toetuse saaja tagama ehitustööde juures avalikkusele nähtavas kohas teavituspakati olemasolu. **Nõuetekohane plakat** tuleb välja trükkida värviliselt ja ilmastikukindlalt A3 formaadis.

inimestele kättesaadavamaks, kuna suure osa kuludest saab nüüd kanda KIKi abiga. Täna on toetatud juba enam kui 800 majapidamist, mis peagi saavad hakata tarbima kvaliteetset joogivett ning mille reovesi ei ohusta enam keskkonda.“

Kui varem arvestati toetuse väljamaksmisel toetusest maha tulumaks, siis nüüd seda enam ei tehta. Juba toetuse saanud isikutele kandis KIK tulumaksu osa tagasi 2018. aasta lõpus. Samuti tühistab KIK juba deklareeritud tulu Maksu- ja Tolliametis toetuse saanud isikutel, st seda toetust ei arvestata enam saadud tulu hulka. KIK ei maksa tulumaksu tagasi neile, kes volitasid vee-ettevõtjat taotlust esitada. Sellisel juhul kandis KIK tulumaksu vee-ettevõtjale, kes teeb tasavõrdse

toetust saanud isikuga.

Eraisikute taotlusi ühisveevärgi ja -kanalisatsiooniga liitumiseks või reovee kogumismahuti paigaldamiseks oli 8. jaanuari seisuga KIKi laekunud 1030 summas 2,9 miljonit eurot. Nendest on positiivseid rahastusotsuseid saanud 881 summas 2,5 miljonit eurot. Ühisveevärgi ja -kanalisatsiooniga oli toetuse abil liitunud 394 majapidamist ning toetust oli välja makstud natuke enam kui 1,1 miljonit eurot. Taotlusvooru eelarve on 10 miljonit eurot ning taotlusi võetakse vastu kuni eelarve täitumiseni, kuid mitte hiljem kui 31.12.2020.

Toetust antakse struktuuri-toetuste perioodi 2014-2020 meetmest „Veemajandustaristu arendamine” ning Euroopa Liidu

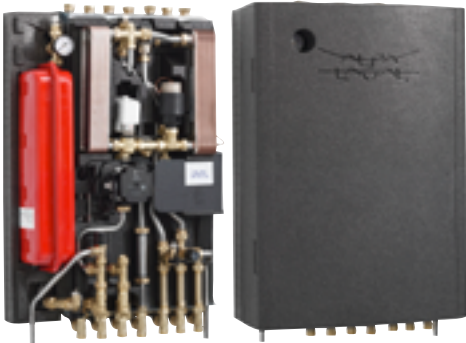
Ühtekuuluvusfondi vahenditest. Meetme töötas välja Keskkonnaministeerium.

Lisainfo taotlusvooru kohta: KIKi projektikoordinaatorid Kadri Haamer (627 4183, kadri.haamer@kik.ee), Kärölin Tammoja (627 4333, karolin.tammoja@kik.ee), Maarja Küttä (627 4322, maarja.kytta@kik.ee) või KIKi koduleht.

KIK rahastab keskkonnaprojekte Eesti keskkonnatasudest laekuvast rahast, CO₂ kvoodimüügi tuludest ning Euroopa Liidu struktuurifondidest. Lisaks pakub KIK võimalust taotleda sihtotstarbelist laenu keskkonnaprojektide elluviimiseks. Kaheksateistkümnelt aastaga on riik KIKi kaudu toetanud ligi 20 000 keskkonnaprojekti.

Kati Raudsaar,
kommunikatsioonispetsialist

Kodusoojus otse kaugküttest päästab eramajaomanikud ebamugavast ahjukütmisest

Eramajadele mõeldud soojussõlm Cetetherm MiniECO, suurus koos kaanega 560x240x850, kaal 26 kg.

Danpower Eesti on viimastel aastatel laiendanud Võru linnas oma kaugküttevõrku, mis on andnud võimaluse rajatud soojustorustikuga külgnevate kinnistute omanikel vahetada välja endine kütmissüsteem ning liituda meie kaugküttega. Lisaks suurtarbijatele on liitumise vastu huvi tundnud ka paljude eramute ja väiksemate mitmepereelamute omanikud. Just neile korraldame kolmapäeval, 20. veebruaril kell 17.15 Kesklinna koolis seminari, kus tutvustame meie kaugküttega liitumist.

Tulles vastu liitujate soovile, oleme alates 2018. aastast pakunud lisaks kaugküttetorustiku ehitusele nii soojussõlmede paigaldamist kui ka hooldust. Seminaril teeb ettekande ASi Filter soojussõlmede tootejuht Rait Rohtla teemal „Kaasaegsed ja efektiivsed kaugkütte soojus-

sõlmed firmalt Cetetherm AB“. Tutvustatakse väikeelamutele mõeldud kompaktsed soojussõlmi ja nendega seotud tänapäevaseid lahendusi.

Osalemiseks palume hiljemalt 15. veebruariks registreerida end e-kirja (Maire.Udras@danpower.de) või sõnumi teel (+372 5887 7226).

Danpower Eesti AS

Teade Räpina mnt ja Vilja tänavaga külgnevate kinnistute omanikele

Võru linn planeerib 2019. aastal rekonstrueerida Räpina mnt alates linna piirist kuni Räpina mnt – Pikk-Vilja tn ringristmikuni ja seejärel ringristmikust kuni Räpina mnt – Jüri-Paju tn ristmikuni. Rekonstrueerimisele läheb ka Vilja tn alates ringristmikust kuni Vilja-Petseri tn ristmikuni.

Kui selle piirkonna kinnistuomanikel on tekkinud soov liituda kaugküttega, siis sellest on viimane aeg soojusettevõttele kiirelt teada anda.

Lisainfo:
Maire Udras,
müügi- ja kliendisuhete juht
Danpower Eesti AS
Maire.Udras@danpower.de
+372 5887 7226

Tarbijakaitseamet teatab, et alates 1. jaanuarist alustas tööd Tarbijakaitse ja Tehnilise Järelevalve Amet (TTJA), mis loodi kahe asutuse ühendamisel eesmärgiga tugevdada riikliku tarbijakeskkonna ning turu- ja ohutusjärelevalve võimekust.

Uus amet tegutseb Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi haldusalas ning täidab kõiki seni kahel asutusel olnud ülesandeid. TTJA juht on Kaur Kajak, kes seni juhtis Tehnilise Järelevalve Ametit.

Tarbijakaitse ja Tehnilise Järelevalve Ameti kontaktid:
Aadress: Sõle 23A, Tallinn 10614
Registrikood: 70003218
Üldtelefonid: +372 667 2000; +372 620 1700
Tarbija nõuandetelefon: +372 620 1707 (tööpäeviti kella 10-15)
Faks: 667 2001, E-post: info@ttja.ee, Veeb: www.ttja.ee

Pille Kalda,
Tarbijakaitse ja Tehnilise Järelevalve Ameti kommunikatsiooniekspert

ARVAMUS

Iga eestlase uue aasta soov võiks olla vähem tarbida ja rohkem koguda

Toidupoes käies taban end sageli mõttelt, et kaupmehed oskavad vajutada õigetele nuppudele ja kasutada ära inimeste emotsioonidest lähtuvat tarbimist. Selle kõige lihtsamaks tõestuseks on uuringud, mis kinnitavad, et toidupoes ostukorvi sattuvast kaubast kuni veerand on selline, mida inimesed esialgu osta ei planeerinud.

Mõelge ise, miks muidu on näiteks piim või leib viidud poe kõige kaugemasse nurka. Eks ikka sellepärast, et teel sinna jääb riulitel ette hulk ahvatlusi. Lisaks vajaminevale kulutatakse nõnda iga poeskäiguga esialgu planeeritud mitmeid eurosid rohkem. Inimene on juba kord sellisel toimimise loodud, et lihtsam on lubada endale midagi juurde kui silma jäänud meelepärast ostu keelata. Isegi olukorras, kus vaba raha selleks tegelikult piisavalt pole. Kantar Emori hiljutise finantshoiakute uuringu kohaselt tunnistab peaaegu 70 protsenti eestimaalastest, et neile küll ei meeldi laenu võtta ja võlgu elada, aga mõnikord ei jää lihtsalt muud üle. Nii olemegi jõudnud olukorda,

kus Eestis on ühe elaniku kohta keskmiselt 7500 euro ulatuses laenukohustus.

Soov kohe tarbida toidab hästi ka järelmaksu pakkujaid. Täpselt samal põhjusel, et inimene valib ikka ja jälle tee, mis toob rohkem naudinguid ja heaolu tänasesse päeva. Lihtne on endale põhjendada, et järelmaks annab võimaluse igakuist elarvet mitte puutada ja jagada ostusumma pikema aja peale tulevikus. Teadvustamata jääb seejuures tõsiasi, et igal tehingul on oma hind – järelmaksuga kaasneb kohustus ehk lisaks põhisummale tuleb tasuda ka intressid.

Murettekitav on selline mõtteviis ainuüksi seetõttu, et tarbimiskeerisesse on sattunud suur hulk muidu rahaliselt heal järjel olevaid inimesi, kes võiksid ilma igasuguse probleemita kasvõi kolmandiku oma igakuisest sissetulekust tuleviku tarbeks kõrvale panna. Paraku sellist harjumust pole ja kogu sissetulek tassitakse poodidesse ning võetakse tarbimislaenu või järelmaksu näol veel lisagi.

Finantsilise vabaduse saavutamiseks võiks iga eestimaalane uue aasta eesmärgi seades mõelda tõsiselt sellele, kuidas kindlustada oma pikaajalisem tulevik selliselt, et see oleks turvaline ja helge. Kellel veel püsivat säästmisharjumust pole, soovitan selle tekitamiseks uuest aastast igal palgapäeval saadud summast maksta kindel osa tuleviku nimel iseendale. Üks osa läheks seejuures selleks, et jätkata pensionieas tänase elustandardiga ning teine osa igapäevase likviidsuse puhvri tarvis. Selleks, et vajaduse korral juba homme oleks seal ootamatuste tarbeks midagi võtta ja kasutada.

Võrreldes 2009. aastaga on tänaseks kolmekordistunud ka

summa, mis seisab eestlaste arvelduskontodel. Sellega on loodud hea lähtekoht tarbimise vähendamiseks ja kogumise suurendamiseks. Erinevaid lahendusi selleks on palju, näiteks sobiva kogumisarve leidmisel kaaluvad sageli mugavus ja lihtsus üle ka raha hoiustamise eest saadavad intressid. Peamine on hoopis see, et kogumist alustades tuleks läbi mõelda oma võimalused ja mitte alustada kõige väiksema summaga. On päris palju häid nippe, mis aitavad eesmärgi saavutamisele kaasa, näiteks võiks kohe palgapäeval luua automaatselt makse tuleviku kontole. See võib tunduda alguses pisut keeruline, kuid juba paari kuu möödudes harjub sellega ning lisaks kasvab märkamatult kogutud raha hulk, mis annab kindluse tulevikuks. Püstitades endale kindla eesmärgi, on ka märksa hõlpsam ülekanne enda tuleviku kontole sooritada. Niisamuti tuleks ette planeerida väljaskäigud, sest ka see säästab rahakotti.

Rahatarkus seisneb nimelt selles, et finantstoimingud peavad olema tasakaalus. Nii kogumine kui ka järelmaks on vajalikud. Viimase kasuks räägib, et see on ainult ühe teatud eseme ostmiseks. Kogumise puhul on võimalus kasutada sääste laiaulatuslikumalt. Küll on aga oluline järelmaksu puhul mees pidada lisakulu intressi näol ning küsida endalt, kas see ost on tõesti hetkel hädavajalik. Täpselt samuti tuleks endalt küsida ka toidupoes järjekordset emotsioonistruktuuri korvi tões.

Linda Willmann,
Luminori kontode ja hoiuste tootejuht Baltikumis

TASUB TEADA

Nõustamine töövõime või puude raskusastme hindamise taotlejatele

Eesti Puuetega Inimeste Koda (EPIKoda) pakub täiendavat nõustamisteenust töövõime või puude raskusastme hindamist taotlevatele isikutele ja nende seaduslikele esindajatele. Tasuta nõustamisteenuse eesmärk on tagada täiendav ja sõltumatu tugisüsteem töövõime ja puude raskusastme hindamist puudutavate küsimuste lahendamiseks.

Kellele on teenus mõeldud?

Tasutanõustamisele saavad pöörduda tööelised inimesed (ja nende seaduslikud esindajad):

- kes kavatsevad taotleda töövõime hindamist ja/või puude raskusastme hindamist;
- kelle töövõime ja/või puude raskusaste on hinnatud, kuid kes ei ole rahul hindamise

tulemustega ja vajavad abi otsuste sisu selgitamisel;

- kes vajavad abi ja nõustamist kaebeõiguse teostamisel seoses töövõime hindamise ja/või puude raskusastme hindamise otsustega.

Kuidas ja kus on võimalik nõustamist saada?

Nõustamine toimub kontaktkohtumise, e- posti ja/või telefoni teel. Kontaktkohtumine toimub EPIKojas Toompuiestee 10, Tallinn (avatud tööpäeviti kella 9-17). Nõustamisele on vajalik eelregistreerimine telefonil 671 5909 või noustaja@epikoda.ee

E-posti teel nõustamiseks tuleb kirjutada noustaja@epikoda.ee ja telefoni teel nõustamiseks helistada 671 5909.

Vajaduse korral pakutakse

nõustamisel viipekeelelõlke teenust, vastavast soovist tuleb teada anda nõustamisele eelregistreerimisel. EPIKoja hoone on ligipääsetav. Nõustamisele pöördujal on võimalik kasutada kohapeal internetiühenduse ja ID-kaardi lugejaga kliendarvutit (nt elektrooniliste taotluste täitmiseks nõustaja abiga).

Nõustamisteenust pakub Kristi Rekand, kes omab magistrikraadi nii sotsiaaltöös kui ka õigusteaduses.

Lisainfot leiab EPIKoja kodulehelt: www.epikoda.ee/tegevus/noustamine

Helen Kask,

EPIKoja peaspetsialist

Nõustamisteenust rahastatakse Euroopa Sotsiaalfondi meetme „Töövõime toetamise skeemi loomine ja juurutamine” vahenditest.

Tasuta koolitused 2019 Võrumaa KHKs

2019 aastal pakume alljärgnevat tasuta koolitust

Registreerumine ja täpsem info telefonidel: 785 0818, 785 0817

e-post: merle.vilson@vkhk.ee, terje.kruusalu@vkhk.ee

Lisaks info: www.vkhk.ee/taendusope/koolituskalender ja facebook.com/vkhkkt

Kohtumiseni Võrumaa Kutsehariduskeskuses!

1. Tehniline joonestamine – AutoCAD.
2. Windows 10 töökeskkond ja ühistöövahendid.
3. Kodulehe loomine (sisuhaldustarkvaraga Wordpress).
4. Mehhatroonikasüsteemide paigaldamine ja käit.
5. Keevitaja täienduskoolitus (käsielektroodkeevitus MMA).
6. Pehme mööbli restaureerimine.
7. Tehniline joonestamine - SolidWorks.
8. CNC puidupingioperaatori täienduskoolitus.
9. Sündmuste korraldus ja mänguõpetus - täienduskoolitus majutus- ja turismiettevõtjatele.
10. Kliendi nõustamine müügiprotsessis.
11. Erialane vene keel teenindus- ja kaubandustöötajatele.
12. Erialane soome keel teenindus- ja kaubandustöötajatele.
13. Erialane inglise keel teenindus- ja kaubandustöötajatele.
14. Personalitöö väikeettevõttes.
15. Õkoturismi toodete arendus ja digiturundus.
16. Tervislikud aedviljatoidud - täienduskoolitus kokkadele.
17. Kohvi- ja kohvijookide valmistamise koolitus.
18. 3D modelleerimine (Sketchup).
19. Keesitaja täienduskoolitus (MIG/MAG).
20. APJ lehtmatali töötlemispingi operaatori ettevalmistus kutseksamiks - osakutse painutuspinkide operaator.
21. APJ lehtmatali töötlemispingi operaatori ettevalmistus kutseksamiks - osakutse laserlõikepinkide operaator.
22. Poolautomaatkeevitaja (tase 3) ettevalmistuskoolitus kutseksamiks.
23. Puidupingioperaatori (tase 3) ettevalmistuskoolitus kutseksamiks.
24. Mürsepa (tase 4) ettevalmistuskoolitus kutseksamiks.

TRADITSIOON

Meie oma folgipidu 25!

17.-21. juulini 2019 olete oodatud Võru folgipeole juba kahekümne viiendat korda!

Eesti oli 1991. aastal taasiseseisvunud, kodanike taskutes krõbises 1992. aastast alates oma raha - Eesti kroon (tänavuse peo piletid tuleb euro eest lunastada). 1994. aasta mais toimunud omakultuuripeol Võru Kevad osalesid külalised Lätist, Rootsist, Ungarist, Leedust, Soomest ja Ukrainast, oma kollektiividest esinesid välismaalasi vastu võtnud rühmad, tänu kellele väliskülalised meile saabusidki. Säilinud kava on trükimasinal toksitud (üsna varsti kodustati arvuti) ja meenutab juba võtnud rühmad, tänu kellele väliskülalised meile saabusidki. Säilinud kava on trükimasinal toksitud (üsna varsti kodustati arvuti) ja meenutab juba võtnud rühmad, tänu kellele väliskülalised meile saabusidki.

Agas miks mitte tehagi soojemal aastaajal suurem ja uhkem pidu, tuua maailm väiksesse Võrru koju kätte! (2008. aastal, peo 15. aastapäeval tutvustasid Võrus oma rahvakunsti kollektiivid 38 riigist.) Tähelepanu keskendati rahvatantsule, meil siin hästi alles hoitud pärimusele nii noorte kui ka vanade seas. Tants on vaatamänguline, sellega kaasneb muusika (festivali nõue oli ja on elavas esituses saatemuusika). Tantsuga kaasneb tihti laul, nii saime korraga kolm ühes. Meenutatagu õhtulaulude kontserte Tamula kaldal, kus tantsijad just nimelt laulavad, ja kuidas veel laulavad!

1990. aastatel meiega samal ajal alustanud arvukatest folklooripidudest ei ole suurt midagi enam kuulda, Võru pidu on jäänud! (On olnud ka selgelt pahatahtlikku ja lahmivat kriitikat, aga inimeste toetus ja rõõm kinnitasid, et aetakse õiget asja.)

Esimene Võru Folkloorifestival toimus 6.-9. juulini 1995 (festivali sisu iseloomustab paremini praegune nimetus Võru pärimustantsu festival, mida pidu kannab paar viimast aastat). Esimese festivali teatmik on kehvakeselt must-valge. Korralduskomiteesse (hiljem suupärasemalt toimikond) kuulusid patroonidena maa-vanem Tiit

Soosaar (1947 - 2015) ja linnapea Andres Visnapuu, peakorraldaja Peeter Laurson ning liikmed Maie Pau, Siiri Konkso, Ilmar Kudu, Silvi Jansons, Tea Kõrs, Diana Juss, Siiri Toomik, Meljo Musto, Üllo Voitka, Inno Mosov, Urmas Veeroja, Andres Unt, Argo Käpa, Heiki Kelp, Margus Toom, Valdur Liiva, Marika Vaher, Marge Häide, Maire Noormaa ja Ene Jõgi ning meie seast taevastele festivalidele lahkunud Aksel Asi, Taive Pedras ja Ago Meeliste. Lisaks veel palju inimesi, kes kaasati ettevalmistuse ja peo ajal. Kõigile aidanuile on see töö olnud rõõmsalt vabatahtlik ja õhinapõhine. Täiesti loomulik, et nende pikkade aastate jooksul on tegijate ring muutunud, aga püsinud on tore järjepidevus, on senise teadmise ja kogemuse kandjaid ja on uut, nooruslikku energiat. Täna festivali 33 korraldaja nimed leiad festivali kodulehelt.

Kaks olulist nime – Kreutzwald ja Teppo

Peeter Laursoni osa festivali sünni ja juhtimise juures oli erakordne. Ta oskas juhtida seda loominguliste inimeste energilist seltskonda, kuulata, rahustada, suunata ja võtta vastutust (ka väga rasketel aegadel). Teatmik on veel kaks olulist nime - Kreutzwald ja Teppo. Lauluisa pargist marsib festival aväiritusele, tema kodumaja õu ja aed on üks olulisemaid peopaiku. Võistumängimine Teppo-tüüpi lõõtsadel on kujunenud festivali tipp-sündmuseks (tekkinud on August Teppo lõõtsatalu koos muuseumiga Loosu külla).

Esimesel festivalil osalesid teatmiku infole tuginedes Tartust „Vöökir“ 4 kollektiiviga, Valgast kapell „Jauram“, Tõrvast segarühm „Käkra“, Võrust ja Võrumaal Võru Kesklinna kooli tantsurühm, segarühm „Wermo“, Antsla rahvamuusikaorkester, segarahvatantsurühm „Kannel“ ja naisrühm „Tsõõr“, Väimela rahvatantsurühm, Tsooru laste folkloorirühm, klubi Hõbedane Juus lauljad ja tantsijad, „Kullerid“ Vastseliina, leelo-koor „Helmekaala“, Haanja

Tantsu-, Mängu-, Lauluselts, Võru Huvikoja folkloorirühm „Võrukaelad“, ansambel „Ilmarikas“, ingeri-soomlaste Võru Seltsi lauluansambel, Vastseliina kammerkoor ja Rauma kammerkoor Soomest. Ja muidugi külalised kaugelt maadelt. Inglismaalt meeste tantsurühm "The Ancient Men", Leedust „Kriukai“, Lätist „Jaunanna“, Poolast "Krebane", Soomest kolm kollektiivi: „Huovilan Kantelelapse“, "Pru-sikoukku Sound Machine" ja "Kassiahastus", mari folkloorirühm „Kärš“ Venemaalt,

„Sabatants“, millega üritati pääseda Guinnessi rekordite hulka.

"Højreby Spillemands laug" Taa-nist.

25 aastat tagasi oli niisugune kogu linna haarav pidu väga huvitav ja põnev. Muidugi ei ole rahvatants just kõikide lemmik, ometi olid ja on ava- ja lõpukontserdid alati publikurohked. Tõde on seegi, et Võrus on palju neidki inimesi, kes pole kunagi ühelegi festivalikontserdile sattunud. Publikuhuvi on oluline, tuhat tänu kõikidele vaatajatele ja kuulajatele! Esimese peo Kandle aia simmanitel, toredatel noorema rahva õõpidudel tantsutasid rahvast külalised Soomest, Untsakad, Ummamuudu, Justament. Püüti

kõigest osa saada, ja esimestel aastatel oli see ka võimalik, hiljem on vaja olnud teha valikuid, sest üritusi lisandus.

Täna on inimeste kultuuri-tarbimise eelistused paljusi muutunud, rahakotis eurod, aga ega neid seal rohkem ole kui oli kroone (Võru pidu on pilethinnalt vaieldamatult üks Eesti odavamaid). Suveüritusi ei jõua kokku arvata ja läbi käia (on neid lisandunud Võrrugi, kasvõi tore lastefestival). Noored on sukeldunud nutiseadmetesse ja virtuaalmaailma. Publik on heas mõttes nii ära hellitatud, et oskab tahta ja valida, lätlaste ja soomlastega enam ei meelita, aga eks eksootikat on ikka ka

olnud: meenutagem indiaanlasi, argentiinlasi, itaallasi, korealasi, araablasi, grusiine, türklasti, hispaanlasi...

Ei olnud esimese peo ajal laata, ei olnud paljusid hilisemaid ettevõtmisi, nagu teatrietendused, rahvuslõunad, pilliõpe, käsitöötoad ja meisterdamised, vabalava linnasü-dames, jutujalutuskäigud ja palju muud. Toimusid August Teppo 120. sünniaastapäevale pühendatud lõõtspillimängijate võistumängimine (jäägu meile au olla hilisema lõõtsavaimustuse lõkkelepuhujad), õhtulaulud pargis, kirikukontsert, laste folklooritund ja vabaõhuetendus Paganamaal.

Pidu nagu assortiikarp

Küsimusele, mis uut, võib täie kindlusega vastata, et igal aastal sellest 25st on lisandunud midagi uut, midagi on tehtud teisiti. Alati on uued külalised kaugelt ja lähedalt, viimastel aastatel on teadlikult jäädud 6-7 välisrühma juurde, rohkemat ei suuda meie taristu. Neist „uuest“ lisandustest nimetagem vaid tänavatantsu, millega alustati 2000. aastal, „Sabatants“ oli see, millega Guinnessi rekordite hulka üritati pääseda, hiljem on asunud tantse õppima, tantsuorienteeruma, folkvõimlema jne.

Mis pidu see Võru oma on? Ehk sobib järgmine vastus: meie pidu on nagu assortiikarp, teed kaane lahti ja võtad just selle kommi, mis maitseb - Kandle aia või saali kontserdi, laada, pillimeeste või jutuvestjate esinemise, vabalaval toimuva, lastehoovi tegemised, meisterdamise, lõõtsakontserdi, õõurituse, jutujalutuskäigu, kodukohviku, kodukontserdi või...

Paljud asjad siin maailmas on muutunud (kõige toredam on see, et esimese festivali ajal sündinud lapsed on juba 25-aastased noored inimesed, tantsivad ehk rahvatantsugi). Selles muutumises on hinge kosutav tõdeda, et Võru festival on jäänud.

Esimese festivali teatmiku lehitses ja festival ajalugu meenutas Siiri Toomik.

KUU PILDIS

Hetki Võru Kesklinna Kooli rekonstrueeritud peahoone avamisest

Loe ka lk .1

Kooli rekonstrueerimise oma panuse andnud projektimeeskonna liikmed ja avatseremoonial esinenud koolilapsed ühispildil. Foto: Tõnis Anton

Sümboolne hetk: objektijuht Kaimar Siidra avab lastele kooliukse. Foto: Tõnis Anton

KOMMENTAAR

Kaare Lill, Võru Kesklinna Kooli direktor

Kesklinna kooli on aastaid remonditud, kuid viimase aasta jooksul oleme kogenud midagi erilist. Kõikide silme all toimus ühe 60-aastase koolihoone uuestistünd. Täna on kooli peahoone saanud põhjaliku remondi, kaasaegse sisustuse ja uued infotehnoloogilised lahendused. Nüüd on koolis

lisaks ainekabinettidele avatud õpperuum, kaasaegse sisustusega töö- ja tehnoloogia ning käsitöö ja kodunduse kabinet, lisaks ka keemia ja loodusteaduste laboratoorium. Valminud on ka jalgrattahoidla ja modernne õuesõppeklass. Igal õpilasel peaks olema nüüd hea õppida ja õpetajal meeldiv oma teadmisi jagada. Koolihoone restart annab võimaluse muuta ka kooli

igapäevaelu sisulist poolt. Lisaks helgele ja koduselt hubasele ruumilahendusele saavad õpilased ka uue päevakava, mis toetab laste tervislikke eluviise. Pikk lõunapaus võimaldab viibida õuevahetunnis, einestada ja soovi korral õpetajalt õpiabi saada. Midagi on jäänud siiski ka vana – need on meie traditsioonid ja välja kujunenud oma kooli nägu. Me täname kõiki asjaosalisi, eriti Semuehitust,

et EV 100. juubeli aastal saime kingituseks rekonstrueeritud koolimaja. Oscar Wilde on öelnud, et parim viis häid lapsi kasvatada on teha lapsed õnnelikuks. Me püüame oma kooli õpilasi kasvatada nii, et nad oleksid õnnelikud.

Linnapea Anti Allas ja linnavolikogu esimees Ülo Tulik jälgivad õpilaste „tormijooksu“ uuenenud koolile. Foto: Uulis Guth

Külalislahke ja soe vastuvõtt kooli fuajees. Foto: Tõnis Anton

EV 100 lõpuüritus „Sajaga edasi, Võru!“ kesklinna pargis

Vana-aasta viimasel pärastlõunal Võru Kesklinna pargis linna kuuse juures toimunud perepidu „Eesti 100 kingitus Võru linnaarahvale“ meelitas kohale ligi pooltuhat inimest. Lustlikku tegevust korraldas Jõuluvanade ansambel. Kohal oli miniloomaaed. Pakuti kringlit ja sooja teed, põles lõke. Pisut eemal õpetati kõigile huvilistele ühestantsimise „Eesti tantsib“ tantsusamme. Seejärel võtsid pargilava lähedal juhtimise üle „Eesti tantsib“ tegijad, kes andsid tantsudele viimase lihvi. Täpselt kell 15 algas Eesti 16 linna keskvaljakutel ühestantsimine. EV 100 lõpuürituse programm Kesklinna pargis jätkus tund aega enne keskööd, kui kõiki kutsus tantsule ansambel Projekt. Kell 23.50 kanti ekraanil üle presidendi kõne ja hümn.

Tea Kõrre juhtimisel toimunud ühestantsimine Võru keskklinnas.

Jõuluvanade ansambli saabumine.

KOMMENTAAR

Riigikantselei EV100 programmijuht Maarja-Liisa Soe

Kunagi varem pole toimunud üle Eesti linna- väljakutel samaaegset ühist aastavahetuse pidu koos artistide, Vabariigi Presidendi uusaastaläkituse ühise jälgimise ja ühise hümnilaulmisega. See oli juubeliaastale väga väärikas punkt. Samuti saadi juubeliaasta lõpupidudest osa Eesti Televisiooni vahendusel sadades tuhandetes kodudes. Tagasiside juubeliaasta lõpupeole on olnud üle Eesti väga hea. Oleme tänulikud kõikidele Eesti linnadele ja inimestele, kes tulid juubeliaasta ühise lõpupeo algatusega kaasa. Tänavune aastavahetus Eesti linnaväljakutel oli sõbralik ning tore ühispidu ja loodetavasti annab juubeliaasta lõpupidu inspiratsiooni ka järgmisteks aastavahetusteks.

Tantsuproovi järel jalgu soojendamas.

Lapsed miniloomaaeda uudistamas. Fotod: Uulis Guth

VABADUSSÕDA

Võru võitlused 100 aastat tagasi

24. veebruaril 1918 jäi Eesti iseseisvus Võrus välja kuulutamata, kuid päev oli kõike muud kui rahulik. Vene soldatitest toetatud kohalikud bolševikud olid kukutanud eelmisel aastal demokraatlike valimistega moodustatud linnavalitsuse, saatnud laiali Eesti pataljoni, vabastanud vanglast „uue korra“ vaenlased ning hakkas hommikuhämaras vangistama kodanike omakaitset, mis oli moodustatud tsaaripolitsei asemele. Puhkenud tänavalahingus langes Petseri tänaval korrakaitsjate poolel Võru kinomehhaanik Kull – esimese ohvrina Eesti iseseisvuse eest, mis samal ajal Tallinnas välja kuulutati... Rohkem ohvreid ei järgnenud, sest Võru hõivanud Saksa keiserlike vägede eest põgenes „uus võim“ oma toetajatega Venemaale.

Saksa okupatsioon kestis Võrus 24. veebruarist 11. novembrini 1918. Arreteeriti kõigepealt kommunistlikud ninamehed Friedrich ja Oskar Leegen, Kristjan Kalmus, Arnold Seeder ja Oskar Turb ning mõisteti surma Saksa välikohtu otsusega kui terroristid, tuginedes kohaliku elanikkonna kaebustele.

Novembris 1918 lahkusid Saksa väed Eestist. Asemele tuli taas Eesti valitsus, mis oli 24. veebruaril 1918 K. Pätsi juhtimisel Eesti iseseisvaks kuulutanud. Kohe oli karta Vene punaarmee ja sinna põgenenud Baltimaade bolševike sekkumist.

Kindralmajor Laidoner 1919. aasta algul Võru jaamas soomusrongi nr 2 meeskonda üle vaatamas.

Plaanis oli luua vabatahtliku Kaitseliidu toetuseks 25 000-line kaitsevägi, mille 3. rügement tuli moodustada Võrus. Juba 28. novembril ründas punaarmee kahuritule toetusel Narvat, detsembri esimestel päevadel ka Petserit ja Vastseliinat.

Puhkes aastatel 1918-1920 kestnud Vabadussõda, tekkisid Eesti ning põhja- ja

lõunarinne. 8. detsembri hommikul lahkusid Eesti relvajõud Võrust lahinguta. Enamik mobiliseerituist olid kodusesse laiali jooksnud. Rahval puudus usk „suure Venemaa“ vastu võitlemiseks, juhtkonnal puudusid kogemused riigi ja sõjaväe juhtimiseks.

Asjad siiski paranesid: endale ka sõjaministri ameti võtnud peaminister Päts ning Laidoner seni puudunud Sõjavägede Ülemjuhataja ametis panid maksma kindla korra teenistuses, mis oli revolutsiooni mõjul kõikjal logisema hakanud. Seejärel asuti Eestile vajaliku sõjaväestruktuuri kujundamisele, sest eestlastele ainutttava Vene armee matkimine osutus kõlbmatuks. Asjad paranesid, kuna Päts oli valmis koostööks ka vasakpoolsetega, kui need toetasid võitlust sissetungiva vaenlase vastu, ning Laidoner andis meeeldi tegevusvabaduse rindelõigu ülemale, keda iseloomustas laiem silmaring ja vastutusvõime.

Punaarmee edasitung peatati juba 1919. aasta esimestel päevadel ja eestlased asusid ise vastupealetungile. Tartu vabastamise järel 14. jaanuaril kavandati Kagu-Eesti vabastamine kolme üheaegse löögiga Tartust: 1) üle Elva Valga suunas, 2) üle Kambja Võru suunas, 3) üle Põlva Petseri suunas.

Võru suunas liikuvaks põhijõuks oli Tallinna kaitsepataljon leitnant Otto Sternbergi juhatusel.

Soomusrongi nr 2 meeskond Võru jaamas ühispildil.

Lahinguid lüües rutati üha edasi, saatjaks mure metsiku vaenlase meelevalda jäänud kaasmaalaste pärast.

Pahaendeline kogemus Punaarmee moraali-tusest saadi 31. jaanuaril Puskaru lahingus. Punavägi tuli üle lageda välja rünnakule soomusauto toetusel varjudes elava kilbi taha, mis koosnes Võrus vangistatud ohvitseride ja kaitseliitlaste naistest ja lastest. Õnneks märgati pettust õigel ajal. Vaenlane lasti ligidale, siis hüüdis leitnant Uder: “Naised, pikali!” ja eestlased tormasid püstijalu tulistades vaenlaste kallale. Selgus, et vangide hulgas olid ka Uderi naine ja tütar.

1. veebruaril kl 15.00 jõudis Eesti rinde parem tiib üle külmunud luha Tamula randa linnast põhja poole. Nagu tohutu näitelava kihab järve jää korratult põgenevast punavõimust – sinelites, poolkasukates, isegi madrusejopedes jõukudest, jalgsi, ratsa ja regedega põgenikest. Siis panevad õhu värisema võimsad plahvatused ja raudteejaamast tõuseb paks suitsupilv talvisesse sinitaevasse.

Samal ajal jõuab üle Koreli silla linna 1. kompanii. Pimestavalt särab talvapäike kirikutornide vahel, külma on -5°C. Kõik on äkki harjumatult vaikne ja linngi tundub tühjana. Alles pikapeale julgevad inimesed tulla vabastajaid tervitama. 54 päeva kestnud punane terror nõudis vaikselt linnalt 45 inimelu mõlemast soost ja kõikidest ühiskonnakihtidest juudi koolitüdrukust aadlikuni, arvestamata Venemaale viidud pantvange.

Õhtul kl 19.30 saadab pataljoniülem ettekande II diviisi ülemale: “Võrus langes saagiks meile 5 vedurit, neist üks soomustatud, hulk suurtükikuule, padruneid, mitu kuulipildujat, määratu hulk kõiksugu proviantit, hulk klassi- ja kraamivaguneid. Ühe rongi loomade ja laskemoonaga olid bolševikud põlema pannud, suur osa loomi ja padruneid sai veel tulesse välja tuua, sest süütajad alles tööl olid,

kui linna sisse tulime. Küüdimeestelt ära võetud dokumentide järele on „Eesti töökommuuna“ valitsus Marienburgi (Aluksnesse) evakueeritud. Praegu annan remontuuridele käsu Petserini telegraafühendus raudtee äärt mööda korda seada – O. Sternbeck, ülemlleitnant.“

Nõnda kirjutas mees, keda tuleb mäletada Võru vabastajana. Tollastes oludes oli tugeval isiksusel otsustav mõju masse enda järel võistlusse viia. Tema alluvuses võitles kolm kaptenit, sest tollal edutati veel isiklike omaduste, mitte väljateenitud punktide järgi.

Otto Sternbeck oli sündinud 1884. aastal Albu vallas Järvamaal, õppis füüsikat ja matemaatikat Šveitsi ja Soome ülikoolides, kus omandas sotsiaaldemokraatliku maailmavaate. Oli revolutsioonilise tegevuse eest 1905-1909 vangis. Esimeses maailmasõjas ülendati ohvitseriks ilma sõjakoolita. Vabadussõja algul määrati ta Tallinna Kaitsepataljoni ülemaks, mais 1919 8. rügemendi ülemaks. 8. rügement loodi Tallinna ja Tartu kaitsepataljonide liitmisel ja jätkas võitlust Võrumaal. 1933. aastal oli O. Sternbeck teedeministriks, kuid jätkas teenistust sõjaväes, ülendati 1937 kindralmajoriks. Mõrvati nõukogude võimude poolt 23. juunil 1941.

3. veebruaril sõitsid Võru jaama soomusrongid nr 1 ja nr 2 ning äsja kindralmajoriks ülendatud Laidoner. Ülemjuhataja tänas purustatud jaama-hoone ette rivistatud soomusronglasi Valga vaba-stamise eest.

Laidoner sõitis edasi linna. Teda ootas Tartu ja Kreutzwaldi tänava ristmikule rivistatud Tallinna kaitsepataljoni kooliõpetajate kompanii ning hulk linnarahvast. Ülemjuhataja tänas tallinlasi Võru vabastamise eest ja õnnitles võrulasi vabanemise puhul.

Valdur Raudvassar

KUU PILDIS

Kuperjanovi jalaväepataljon sai saja-aastaseks

Kuperjanovi jalaväepataljon tähistas 22. detsembril väeosa 100. aastapäeva piduliku rongkäiguga läbi Võru linna ning avas külalistele Taara linnaku väravad. Väeosa juubeli puhul oli Taara linnaku riviplatsile seatud üles relva- ja tehnikanäitus ning külalised said vaadata foto- ja videoülevaadet pataljoni tegemistest alates selle taasasutamisest 1992. aastal.

„Pataljonil läheb praegu hästi – väljaõpe õnnestub ning esineme õppustel edukalt. Võin julgelt väita, et kuperjanovlased on Eesti parimate seas,“ ütles Kuperjanovi pataljoni ülem kolonelleitnant Toomas Tõniste.

Kuperjanovi jalaväepataljon loodi 23. det-sembril 1918 Puurmanni mõisas, kui pataljoni

asutaja leitnant Julius Kuperjanov sai 2. diviisi ülemalt kolonel Ernst Limbergilt loa moodustada partisanide salk. Peatselt kasvas üksus vabatahtlike juurdevoolu tõttu pataljoni suuruseks ning nimetati pärast leitnant Kuperjanovi surma tema auks Kuperjanovi partisanide pataljoniks. Vabadussõjas ulatus kuperjanovlaste sõjatee Pihkvast Riiani, mille jooksul saavutasid nad olulisi võite.

Praegu on Kuperjanovi jalaväepataljon üks Eesti kaitseväe suurimaid väljaõppekeskusi, kus igal aastal läbib ajateenistuse 700-800 noormeest ja neidu. Pataljonis saavad väljaõppe nii jalaväe-, miinipilduja- kui erinevatel lahingutoetuserialadel teenivad sõdurid.

Kuperjanovlased Võru linna tänavail. Foto: Kuperjanovi jalaväepataljon

TUNNUSTUS

Võrumaa kultuuritöötajate tunnustamisüritus Vastseliinas

Kultuurkapitali tunnustuse pälvinud võrumaalased. Foto: Kalle Nurk

4. jaanuaril toimus Vastseliina Piiskopilinnuses traditsiooniline Võru maakonna kultuuri-, raamatukogu- ja muuseumitöötajate ning käsi-tööliste ja kultuurikollektiivide juhendajate tänu-üritus.

Võrumaa Arenduskeskuse ja Kultuurkapitali Võrumaa ekspertgrupi koostöös välja antud tiitli Võrumaa kultuuripärl 2018 pälvis laulja ja muusik Mari Kalkun. Lisaks andis Võrumaa ekspertgrupp välja elutööpreemia ja aastapreemiad.

Elutööpreemia sai Võrumaa kauaaegne kultuurivedur ja orkestrimuusika eestvedaja Ilmar Kudu. Aastapreemiad pälvisid: rahva-tantsujuhendaja Ulvi Toomik, Läti-Eesti piirialse kultuuri vahendaja Janis Prangels, V UmaPido eestvedaja Merike Tigas, võro ja seto kultuuripärandi kaasajaga siduja Helena Kesonen, Võru inimeste portreerija filmis „Kõik sündü

Võrul“ Ruti Murusalu, 100meetrise lapivaiba „Minu Eesti täna“ loomise eestvedajad Ilme Aim ja Sirje Pakler, kohaliku kultuurielu vedaja Kati Velner, kohaliku kultuuripildi rikastaja Ülle Voitka, muusik, orkestrijuhht ja V UmaPido muusikute innustaja Jaan Randvere, aktiivselt tegutsev ja noori ühendav Võru Muusikakooli sümfooniaorkester ning omanäoline kultuuripesa Stedingu maja.

Arenduskeskuse kultuurispetsialist Aigi Pall tänas asjaosalisi tehtu eest ja jagas häid soove uueks alanud kultuuriaastaks. Tunnustusi ja tänusõnu jagasid ka maakonna rahvakultuurispetsialist Maie Pau ning Võru Instituudi direktor Rainer Kuuba.

Meeleoluka kontsertelamuse andis kolmest energiat täis noorest mandoliinimängijast koosnev pärimusklassikat ning omaloomingut viljelev koosseis Mando Trio.

Ei erinenud ka 2018. aasta 28. detsember millegi poolest eelmiste aastate samast daatumist – jälle kogunes Võrumaa suur spordipere kultuurimajja Kannel, et kokku võtta möödunud spordiaasta ning tunnustada meeldejäävaimaid saavutusi ning hetki, mis nüüdseks on kirjutatud maakonna ajalukku.

Piduliku õhtu juhatas väga motiveeriva ja üleskutsuva kõnega sisse Võrumaa Arenduskeskuse juhatusel liige Tiit Toots: “Loodetavasti jäite te oma tulemustega rahule, kuid samas ma loodan ka, et jäi väike kripeldus sisse, sest see paneb teid järgmisel aastal veel rohkem pingutama ja uute eesmärkide poole püüdlema. Ühtpidi võistlustel osalemisega olete täitnud oma sportlikke eesmärke, kuid teisalt olete ka kujundanud meie maakonna positiivset mainet ning olnud eeskujuks teistele meie maakonna inimestele. Mul on üleskutse meie maakonnast pärit tippsportlastele – kui te teete sporti Eestis või mujal maailmas, siis võtke aega, tulge ja käige oma koduklubides. Tulge ja rääkige meie noorsportlastega, innustage ja motiveerige neid seadma kõrgeid sihte ja motiveerige neid nende sihtide poole püüdlema.

Lisaks noorsportlastele väärivad meie eeskuju ja innustust ka meie lapsed. Siinkohal on väga suur töö ära teha meil kõigil. Tean omast käest, kui

mõnus on pärast rasket tööpäeva koju minna, lapsed teise tuppa saata ja ise diivani peale pikali visata ning telekast head ja paremat nautima hakata. Kuid kümme korda mõnusa on minna oma lastega õue, nendega suusata ja kelgutada, kõndida, rattaga sõita, teha mida iganes! Ühelt poolt on see muidugi enese rahulolu, teiselt poolt ka oluline, et just selle kaudu tekitame oma lastes vajaliku liikumisharjumuse.

Lisaks lastele vajavad eeskuju ka täiskasvanud ja taas oma kogemusest olen nii mõnelgi jooksutiiril teistel inimesel nende akna alt mööda joostes tekitanud kripelduse liikumise järele. Oleme üksteisele eeskujuks, oleme üksteisele toeks ja innustame üksteist sportlike eluviisidega tegelema.”

Õhtu jooksul tunnustati tublimateid noorsportlasi alade lõikes (täielik nimekiri on leitav Võrumaa Spordiliidu kodulehel) ning kuulutati välja põhikategooriate võitjad. Pari-

maks meessportlaseks valiti Timo Sild ja naissportlaseks Daisy Kudre (orienteerumine), meesjuunioriks Karel-Sander Kljuzin (kergejõustik), naisjuunioriks Mari-Liis Möttus (jalgrattasport), veteransportlaseks Janno Prants ning individuaalvõistkondlikuks võistkonnaks laske-suusatajad Regina Oja ja Rene Zahkna ning pallimängude võistkonnaks Famila/Võru Võrkpalliklubi naiskond. Linna parimateks noorsportlasteks nime-tati Gerda Narusk (laskesuusatamine) ja Albert Hurt (võrkpall).

Spordisõbralikumad ettevõtted: Eesti Pagar AS, Jaagumäe Kaubanduse OÜ ja Danpower Eesti AS.

Usinamate liikumisharrastajate hulgas tunnustati ka mitmeid Võru linna inimesi: Kristo Hütt, Ats Virumäe, Valeri Kuragin, Kersti Ilves, Karel Kuragin, Mariette Raudsik, Kaisa Kuragin ja Roosmari Räm. Võru linna perekondadest tunnustati perekondi Raudsikut, Needot ja Kuragini, võistkondadest Kobedaide ja Spordijutse.

Koolide kokkuvõttes jõudsid oma grupis esikolmikusse nii Võru Kreutzwaldi Kool, Võru Kesklinna Kool kui ka Võru Gümnaasium.

Võrumaa Spordiliit

„Kas kannatus kuulubki spordi juurde?”

Timo Sild, Võrumaa aasta meessportlane 2018

„Pärast ühte järjekordset õist treeningut sel hilissügisel, kui ma auto pagasiruumis lõrtsisajus riideid vahetasin, tabasin end mõttelt, et huvitav, kas kannatus kuulubki spordi juurde? Ja kui ma seda mõtet jätkasin, siis leidsin, et kuulub küll. Et kannatus üldse kuulub elu juurde. Räägivad ju inimkonna ühed vanimad müüdidki ju sellest, et kui inimene on saavutanud oma elus teatud tasakaalu, siis tuleb mingi ootamatu sündmus, mis selle põrmuks lööb ja läbi kannatuste töötab inimene ennast jälle üles. See auhind, mille vääriliseks te mind pidasite sellel aastal ja need auhinnad, mille kõik teie seal saalisolijad täna saite, on tõestus, ma loodan ka, et mälestus ning tunnistus sellest, et olete nende takistustega edukalt hakkama saanud. Võib-olla oli mõnikord liiga kuum, et trenni minna. Võib-olla oli mõnikord liiga külm, et trenni minna. Võib-olla on see mõnikord lihtsalt pesueht laiskus, aga te saite nendest takistustest jagu, võitlesite oma deemonitega ja võitsite

need. Ma arvan, et täna on hea hetk korraks tunda seda rahulolu, korraks nautida seda tasakaalu, sest uued ootamatud sündmused seisavad meil kindlasti ees. Aga kui me juba selle aastaga hakkama saime, siis oleme valmis jagu saama ka tulevatest takistustest.”

Traditsiooniliselt andis Võrumaa spordiaasta lõpetamisel üle oma aastapreemiad ka Eesti Kultuurikapitali Võrumaa ekspertgrupp. Parima sportlase preemia said murdmaasuusataja Marko Kilp, orienteeruja Daisy Kudre ja jalgrattasportlane Mari-Liis Möttus. Pildil esmakordselt väljastatud aasta spordivabatahtliku preemia, mille pälvis Ats Virumäe juba aastatepikkuse panuse eest väga paljude spordisündmuste korraldamisse.

Nii individuaalvõistkondlike kui ka pallimängude võistkondade hulgas said võidukarika endale Võru linna sportlased. Spordiklubid hääletasid ülekaalukalt parimateks Võru Biathloni ridadesse kuuluvad laske-suusatajad Regina Oja ja Rene Zahkna ning Famila/Võru VK võrkpallinaiskonna. Pildil naiskonna esindajad Annabel Huik, Kerli Kubi ja Laura Kaur, kes pälvisid tunnustust ka teistes kategooriates.

Perekond Raudsik – Võrumaa kõige sportlikum perekond 2018. Nii pereema Janeli kui ka -isa Taavi on suureks eeskujuks oma lastele Mariettele ja Sebastianile, kellega koos võetakse osa jooksusarjast, orienteerumispäevakutest ja veel väga paljudest spordisündmustest. Võrumaa Mängude raames on tegemist väga usinate tervisepiiksude kogujatega, kes meelsasti ka iseseisvalt sporti teevad.

2018. aasta pakkus sporti kõigile, olenemata vanusest! Selle tõestuseks ei visatud saalist välja publiku hulka eksinud vääriskas eas asjatundmatuid ja spordivõõraid prouasid, kes ei pidanud paljusk vaheseisamisega oma uudishimu rahuldada. Sedasi esitati sportlastele küsimusi spordialade kohta ning saalist väljuti kindlasti juba palju targemana. Vanemale põlvkonnale vastukaaluks täitsid piduliku õhtu kultuuriprogrammi meie maakonna kõige pisemad – meeleolukate ja armsate tantsudega astusid üles Janeli Sikaste juhendatavad mudilased Katariina tantsutrupist ning Eliise Abeli väikesed võimlejad Võimlemisklubi Janika Võru osakonnast.

SPORT

Tänases lehes jätkame erinevatel pallimängude aladel Eesti meistrivõistlustel osalevate Võru võistkondade tutvustamist. Praeguse seisuga on nii kõrgel tasemel tegutsevaid meie kodulinna või sellega tihedalt seotud võistkondi kolmel pallimängu alal kokku viis. Eelmises lehes tegime tutvust jalgpallimeistrivõistluste esiliiga B-tasandil mängiva Võru FC Heliose ja Eesti võrkpallimeistrivõistluste meeste esiliigas võistleva Võru Võrkpalliklubi/Werroga. Nüüd tutvustame tänavu Eesti korvpallimeistrivõistluste II liigaga liitunud Võrumaa meeskonda ja Eesti tugevuselt teises korvpalliliigas mängivat Parksepa SK/Võru naiskonda.

Eesti meistrivõistlustele naasnud Võrumaa korvpallimeeskonna sihiks on II liiga Final4

Võrumaa meeskond hooaja alguses. Foto: Külli Leola

Hooajal 2018/2019 on Saku II liiga16 võistkonda jagatud 2 regioonipõhisesse alagruppi. A-alagrupis mängivad eelmiste hooegade Põhja ja Lääne regioon ning B-alagrupis Lõuna ja Ida regioon. Omavahel mängitakse 2 korda (kodus-võõrsil). Veerandfinaali 8 parema hulka pääsevad kummastki alagrupist neli paremat. Traditsiooniks saanud Final4 toimub 12.-13. aprillini 2019.

Saku II liiga alagrupid: A-alagrupp (põhi/lääs): KK Viimsi/Kesklinna KK, Rapla Korvpallikool, BC Kalev II, KK Paulus/Pärnu Mets, Orissaare Sport, KK Rae Koss/Hansaviimistlus, MTÜ TTÜ Korvpallikool, Keila Korvpallikool, Haapsalu. **B-alagrupp** (lõuna/ida): Kadrina Karud, Terminal Oil, Eesti Maaülikool/Ülenurme, BC Narva, Tartu Ülikool/Kuremaa SK, Võrumaa, KK HITO/BC Karjamaa, Valgamaa Kutseõppekeskus.

Peetud mängud: 11.10 TÜ/Kuremaa – Võrumaa 70:104;24.10 Võrumaa - KK HITO/BC Karjamaa 67:73; 7.11 Võrumaa - Reinar Halliku Korvpallikool/Expertline 93:68; 16.11 Valgamaa Kutseõppekeskus – Võrumaa 50:119; 21.11 Võrumaa - Terminal Oil 74:78; 30.11 Eesti Maaülikool/Ülenurme – Võrumaa 72:104; 5.12 Võrumaa - BC Narva 104:62; 13.12 Võrumaa – TÜ/Kuremaa 94:60.

2000ndatel Eesti korvpalli-meistrivõistluste esiliigas tooni andnud ja korra ka meistriliigas ära käinud Antsla kuldse põlvkonna eduloo järel langes Võrumaa korvpall mõneks ajaks unustusse, et kümmekond aastat hiljem taas tuhat tõusta. Toonasest korvpallibuumist kantuna Võrus, Parksepas, Puigal, Kuldres ja Antslas treeninguid alustanud ja esimesi samme teinud noored on tänaseks suureks sirgunud ning täiendavad nii mitmegi Eesti meistrivõistlustel palliva klubi ridu. Oma klubiga mängis Võrumaa esindus viimati hooajal 2013/2014 esiliigas, kus jäädi finaalturniiril neljandaks. „Pärast seda on maakonna mängijad mänginud küll erinevates võistkondades, aga see pole see,“ tõdeb Margus Klaar, kes jagab koos Anti Ossisega üheaegselt nii Võrumaa meeskonna treeneri, asjaajaja kui ka mänedžeri ametit. „Eks Anti rääkis juba eelmisel aastal, et peaksime ikka võistkonna välja panema, aga see võttis aega ja nüüd tundus hetk õige olevat.Viimase tõuke andis Taimar Timmi pöördumine: mehed kas tõesti ei saa?“meenutab ta. TänavuEestimeistrivõistluste II liigas osalemine on eelkõige hea väljakutse Võrumaa noortele, sest on, kuhu püüelda. „Kui pole väljundit, mis saab edasi pärast kooli, siis kaob ka huvi varakult,“ arvab Klaar. Meeskonna lõõgirisika moodustavad Martin Kulberg, Fredi Parker, Kaidar Taal,

Andre Treial, Veiko Maidla ja MirkoMärdimäe, kuid treenerite sõnul on vajalikud kõik mängijad, kes on võistkonnas. „Pika hooaja võidab võistkond, kelle pink on pikem,“ rõhutab Ossis. Ideaalis sooviks Võrumaa meeskonna juhendajad näha oma ridades kõiki siinkandis võrsunud mängijaid, sest praegu esindavad Taavi Leok, Juss Jürisaar, Robert Peterson ja Tanel Zupsman teisi võistkondi. „Samuti vajaksime puhast number viit, kes suudaks ja tahaks selg ees korvile mängida,“ ütlevad nad. Ossise sõnul liitus jaanuaris võistkonnaga kahe meetri pikkune Värska poiss Olver Kaljuvee, kelle abil peaks Võrumaa meeskonna korvialune mäng paranema. Seni aeti läbi vaid Parksepa, Kuldre, Osula, Sõmerpalu ja Puiga noortega. Ossise ja Klaari arvates võiks Võrumaa võistkond ideaalis peagi taas meistriliigas mängida. Meeskonna selle hooaja sihiks on treenerid seadnud jõudmise II liiga nelja parema hulka ehk finalfour'i. „Kas jõuame sealtkaudu esiliigasse, on natuke loterii nagu finaalturniiride puhul ikka,“ ütlevad nad. Et korvpallihuvilistele noortele eeskuju anda, mängitakse põhiturniiri võistlusmänge erinevates Võrumaa spordisaalides, samuti on Võrumaa meeskonna eestvedajad saatnud kõigisse korvpalliga tegelevatesse kohtadesse sõnumi, et tulevikus võiks koondada ka Võrumaa A-, B- ja C-vanuseklassi võistkonnad. Lehe trükkimineku ajaks

oli Võrumaa meeskond II liiga turniiril võitnud kaheksast mängust kuus ning hoidis esimese ringi järel oma alagrupis teist kohta. Teine ring algas võrukate jaoks 18. jaanuaril, kui võõrsil mängiti KK HITO/BC Karjamaaga, 23. jaanuaril võõrustati kodus Valgamaa Kutseõppekeskust.

Ulis Guth

Parksepa SK/Võru – naiste korvpalli lipukandja Võrumaal elab Eestimaa suvemängude ootuses

Kuuendat järjestikust hooaega Eesti tugevuselt teises korvpalliliigas mängival Parksepa SK/Võru naiskonnalpole viimasel ajal ette näidata küll teab mis kõrgeid kohti, kuid läbi liigamängude noori ja klubi vilistlasi karastades on suudetud Võrumaa korvpallinaiste lippu kõrgel hoida. Silmapaistvaid tulemusi on näidatud iga nelja aasta tagant peetavatel Eestimaa suvemängudel, kus Võrumaa naiskond ikka ja jälle poodiumile tõusnud. Nii on see olnud kolm suurturniiri järjest. XII Eestimaa suvemängudel Valgas (2007) oldi esimesed, XIII Eestimaa suvemängudel Rakveres (2011) teised ja XIV Eestimaa suvemängudel Kuressaares (2015) kolmandad. XV Eestimaa suvemängud toimuvad tänavu 12.-14. juulini Tartus. „Kaugem eesmärk ongi Võrumaad hästi esindada Eesti-maa suvemängudel, mistoimuvad iga nelja aasta tagant ning kus kõik maakonnad on väljas oma parimate mängijatega,“ ei tee Parksepa SK/Võru esimees Kalev

Palo saladust. Eesti naiste korvpalliliiga ehk siis meistriliigast tugevuselt järgmine liiga, kus Parksepa SK/Võru mängib, taaselustati hooajal 2013/2014, mil alaliidu presidendiks sai tänane peaminister Jüri Ratas. „Eesmärk oli naiste korvpalli kandepinna laiendamine ja neidude hoidmine spordi juures ka gümnaasiumiastmes,“ täpsustab Palo. „Liitusime siis uuesti ka meie oma klubi naiskonnaga.“ Varasemast on Parksepa SK/Võru naiskonnal ette näidata kaalukad saavutused: naiste I liiga esikoht hooajast 2005/2006 ja teine koht hooajast 2006/2007. Liiga taasloomise järel on tulemused küll tagasihoidlikumaks jäänud - 2013/2014 VII koht, 2014/2015 VIII koht, 2015/2016 V - VI koht, 2016/2017 X koht ja 2017/2018 VI koht -, kuid nagu eespool öeldust selgub, on kõige olulisem mängijad tegevuses hoida. Tänavusel hooajal osaleb OlyBet naiste korvpalli II divisjonis 11 võistkonda. Parksepa SK/Võru eesmärk on

taas jõuda play-off'i kaheksa parema hulka ja seal endast parim anda. Naiskonda kuuluvad Palo sõnul klubi vilistlased ja Võru Korvpallikooli U16 ja U18 neiid. „Nende arengu huvides me seda naiskonda koos hoiamegi. Ka peab olema Võrumaalt keegi Eesti liigas,“ rõhutab klubi esimees. Tänavust liigahooaega alustas Parksepa SK/Võru alagrupiturniiri 4. kohaga. See viis ta alumise 5 naiskonna vahegrupiturniirile, kus vastasteks on Eesti Maaülikool/Vabank Tartu Club, Pärnu, BC Star ja Audentese SK. Praegu on Parksepa SK/Võru alagrupist kaasa võetud kahe võiduga oma vahegrupi liider (Eesti Maaülikool/Vabank Tartu Club alistati 54:50 ja Pärnu 50:49). Samade vastastega mängitakse veel korra ning BC Stari ja Audentese SKga kaks korda. Vahegrupi kaks paremat pääsevad play-off'i liiga kaheksa parema hulka.

Ulis Guth

Võrumaad esindanud Parksepa SK/Võru vilistlased suvemängudel Kuressaares, kus jäädi alla vaid Tartumaale ja Raplamaale.

***OlyBet II divisjonis** mängib 2018/2019. hooajal 11 võistkonda, kes olid algselt jagatud 2 alagruppi. Alagrupi tulemuste põhjal jaguneti vahegruppidesse, kus mängitakse omavahel 2 korda läbi (alagrupi mängude tulemused võetakse kaasa). ***Play-off'i** pääsevad 6 ülemise vahegrupi võistkonda ning 2 paremat alumisest vahegrupist. Veerandfinaalid mängitakse 1 võiduni (kõrgema asetusega võistkonna kodus). Poolfinaalid mängitakse 2 mängu kokkuvõttes (kodus-võõrsil). Kõik kohad mängitakse välja. ***Medalimängud** peetakse 30.märtsil toimuval finaaliapäeval.

VÕHANDU MARATON MURRAB PIIRE!

See ei ole enam lihtsalt matk kanuu, süsta või kummipaadiga, see on eneseületus ja meeskonnatöö selle otsesemas tähenduses. Tähtis pole kaua sõidad, küsimus on, oled sa lõpetanud selle maratoni. Kas saad öelda, et oled sõitnud terve jõe päevaga?

VÕHANDU MARATON MURRAB PIIRE!
Piire sinu enese sees! Sa suudad rohkem kui arvata oskad!
Registreerimine avati 01. jaanuari esimestel sekunditel.

www.vohandumaraton.ee
20. APRILL 2019

100 kilomeetrit ilusat jõge, 24 tundi puhast naudingut!

TULE VÕRU SPORDIKOOLI

TULE, TUTVU JA LEIA OMA SPORDIALA!

 voruspordikool

KAHEVÕISTLUS

ANDSUMÄE SUUSAHÜPPEMÄEL

Treener OLEV ROOTS Tüdrukud ja poisid 2003-2011: E kell 14.30.

KERGEJÕUSTIK

VÕRU SPORDIKESKUSES

Treener HEINI ALLIKVEE Poisid 2007-2011: E, T, N kell 14.30.
Poisid 2004-2006: E-N kell 16.00. Poisid 2000-2003: E-R kell 17.00
Treener HELJU RAKASELG Tüdrukud ja poisid 2000-2010: E, K ja R kell 15.00.
Treener LIIS KRANICH Tüdrukud ja poisid 2011 ja varem: E kell 15.00.
Treener SIRJE HÜTT Tüdrukud 2001-2004: E-N kell 15.30.
Treener AIVE PÄHN Tüdrukud ja poisid 2008-2011: E kell 14.00 ja T, K, N kell 15.00. Tüdrukud ja poisid 2007 ja varem: E, T, K, N kell 16.00.

MURDMAASUUSATAMINE

KUBIJA SUUSABAASIS

Tüdrukud ja poisid 2001-2011:
Treener ASKO SAAREPUU E, K, R kell 15.00.
Treener HILLE SAAREPUU E, K, R kell 15.00.
Treener MARIO OHA E, K, R kell 15.00.

KREEKA-ROOMA JA NAISTEMAADLUS

KREUTZWALDI 16

Treener PEEP LILL Tüdrukud ja poisid 2001-2004: E, K ja R kell 17.30. Tüdrukud ja poisid 2005-2011: E, K ja R kell 16.00.

LASKESUUSATAMINE

KUBIJA SUUSABAASIS

Treener PRIIT NARUSK Tüdrukud ja poisid 2011 ja varem: E, T, N kell 17.00 ja R kell 15.00.

ORIENTEERUMINE

KUBIJA SUUSABAASIS JA VÕRU SPORDIKESKUSES

Treener SARMITE SILD Tüdrukud ja poisid 2001-2011: E kell 15.00 Kubija Suusabaasis ja R 15.30 Võru Spordikeskuses.

VÖRKPALL

VÕRU SPORDIKESKUSES / KREUTZWALDI 16

Treener STEN MAASK Poisid 2009-2011: E, T, K ja R kell 14.00 Võru Spordikeskuses.
Treener RAIVO JEENAS Tüdrukud 2008 ja hiljem: K kell 15.00 Võru Spordikeskuses.
Treener TRIIN OJASOO Tüdrukud 2008 ja hiljem: E, T, N, R kell 14.00 Võru Spordikeskuses.
Treener TIMO KUUS Poisid 2004-2005: E ja N kell 16.00 Võru Spordikeskuses ning K ja R kell 14.00 Kreutzwaldi 16. Poisid 2006-2008: E kell 14.00 ja N kell 15.00 Võru Spordikeskuses ning K ja R kell 14.00 Kreutzwaldi 16.

ÕPPETASU PÕHIÕPPES 17 EUR/KUU
ESIMESSE TUNDI SOOVITAME TULLA KOOS VANEMAGA!
WWW.SPORDIKOOL.VORU.EE

PROGRAMMEERIMINE

HEATEGEVUS

Võru Kreutzwaldi Koolis sibas 100 lepatriinut

Iga heategu on hea tegu

Hetk sibavate lepatriinude sünniloost. Foto: Urmas Ott

Järgnevalt väike ülevaade läinud aasta lõpukuudel Võru Kreutzwaldi Koolis üleeuroopalise CodeWeek ja ülemaailmse Hour of Code raames toimunud pro-grammeerimise töötubadest ja tundidest. Kuuendal üleeuroopalisel programmeerimisnädalal 6.-21. oktoobrini 2018 toimus Võru Kreutzwaldi koolis üle 20 programmeerimise töötoa koolieelikele linna lasteadeadest ning linna koolide 1.-2. kl õpilastele. Valida oli kahe töötoa vahel: kas joonistada Scratchis lepatriinu ja programmeerida ta liikuma või programmeerida haridusrobot BeeBot labürinti läbima. Koolieelikud lustisid nii BeeBot robotite läbi labürinti juhtimise kui Scratchis lepatriinude programmeerimisega. Kõik BeeBotid said läburiendi kenasti läbitud,

kõik joonistatud lepatriinud tulid välja omanäolised ning ükski lepatriinu ei jäänud vigase programmi pärast liikumatuks. Kreutzwaldi ja Kesklinna kooli 1. ja 2. kl õpilased valisid kõik Scratchis programmeerimise töötoa. Nii saigi neil kokku joonistatud rohkem kui 100 kaks- kuni kakskümmentäpp-lepatriinut ning need kõik ka jooksmas programmeeritud. Kõigi noorprogrammeerijate töö lõppes ise sibavate lepatriinude vahel liikudes ning kaaslaste lepatriinusid imetledes, kuigi omatehtud lepatriinu tundus ikka kõige ilusam. Programmeerimisega said hakkama kõik, ka kõige pisemad - koolieelikud. Ülemaailmne kooditund (Hour of Code) 3.-9. detsembrini 2018 toimus ainult Kreutzwaldi kooli õpilastele. 1.-2. kl õpilased korraldasid BeeBot robotite

tantsupeo; robotid tantsisid nii line- kui ringtants. Emotsiooni lisas tantsule saatemuusika, mida muusikaõpetajad võimaluse korral lahkelt pakkusid. Alates 3. klassist lahendasid õpilased code.org veebiprogrammis tantsu programmeerimise ülesandeid. Kooditunni organiseerijate ettevalmistatud tunnis oli võimalik lisaks tantsuliigutustele valida tantsule muusika, jagada oma loodud tantsu ning kõigi ülesannete lahendamise eest saada ka vastav tunnustus. Kõik huvilised saavad ise programmeerimises kätt proovida code.org veebilehel. Code.org programmeerimis-ülesanded on avatud kõigile huvilistele. *Ene Moppel ja Evi Tarro, töötubade läbiviijad*

VTG õpilasesindus külas loomade varjupaigas.

Võru Täiskasvanute Gümnaasiumis on saanud traditsiooniiks igal aastal enne jõule korraldada heategevuslik kohvik, millest saadud tuluga toetatakse Võru loomade varjupaika. Detsembri esimese nädala kolmapäeva hommikul olid õpilasmavalitsuse liikmetel käed tööd täis - kes keetis teed, kes kattis lauda, sest kohvik alustas tööd juba koolipäeva alguses. Õpilased ning ka õpetajad olid valmistanud mitmesuguseid magusaid ning

soolaseid suupisteid. Kuna meie koolis toitlustamist ei toimu, siis sellel päeval polnud kellelgi vajadust lõunapausi ajal koolimajast lahkuda, kõik soovijad said kohvikus pakutavast kõhu täis. Kohvik töötas koolipäeva lõpuni ning õhtul kassat kokku lugedes oli põhjust rõõmustada, sest kogutud oli üle 160 euro. Nädala pärast viisid õpilasmavalitsuse liikmed koos huvijuhiga kogutud raha eest ostetud toidu loomade varjupaiga

asukatele. Meie koolil on põhjust uhke olla, sest nii endine varjupaiga juhataja Merike Torm kui ka äsja juhatajaks saanud Reelika Rehemets on VTG vilistlased. Aitäh neile selle tänuväärse töö eest! Aasta alguses leidis üks varjupaiga elanik, kutsikas Bobi, oma päris kodu meie õpilase juures. *Kersti Kukk, VTG huvijuht*

NOORSOOTÖÖ

Ummikseisu sattunud noored on oodatud Võru Noorte Tugilasse oma probleeme lahendama

Noored, kes töötaks või koolist eemale jäädes on sattunud ummikseisu või ei tea, kuidas oma elu muuta, on oodatud Võru Noorte Tugilasse. On hea meel teatada, et Võru Noorte Tugila jätkab tööd Võru Noortekeskuses, kus on tegutsenud edukalt viimased kolm aastat. Võru Noorte Tugila programm tegeleb erinevatel põhjustel hariduselust ja tööturul kõrvale jäänud 15-26 aastaste noortega. Osa neist on koju jäänud olude sunnil, näiteks on tegemist terviseprobleemide

või teiste pereliikmete, sh laste eest hoolitsemise vajadusega. Teistel on takistuseks näiteks majanduslikud või sotsiaalsed olud - lähikonnas puudub töövõimalus, eriti maakonnas kaugemates nurkades, samas puudub keskusega vajalik transpordihendus. Lisaks võivad olla noorel suhtlemisraskused, mis ei lase tal uuesti kooli või tööle minna, hirm läbikukkumise ees jpm. Tugila kogemus näitab, et noorte probleeme saab edukalt lahendada. Palju noori on saanud tuge või julgustust ning

jõudnud või peatselt jõudmas oma eesmärgini, st kas tööle või haridusteed jätkama. Vahel piisab muutuseks väga vähesest. Näiteks on Tugila poole pöördunud noori, kellel on kool pooleli jäänud, kuid piisab vaid ühest nõustamisest ja julgustavast sõnast, et noor julgeb ja tahab ise edasi minna. Mõni vajab abi asjaajamises, nt dokumentide koostamisel, tööandjate või koolidega suhtlemisel. Vahel on noorel vaja leida vaid usk endasse, seejärel on probleemide lahendamine üsna lihtne. Noored on saanud Võru

Tugila keskuses individuaalset nõustamist, et jõuda selgusele, mida soovivad teha. On toimunud palju väljasõite, käidud on messidel, osaletud noortekonverentsidel, samuti on olnud võimalus osaleda vabatahtlikuna erinevatel üritustel. Koos noortekeskusega on toimunud põnevaid ja noortele mõeldud koosviibimisi. Koostöös Töötukassaga on korraldatud töötube, üritusi, käidud asutustega tutvumas. Koostöös Rajaleidjaga on nõustatud noori, et nad oleksid valmis näiteks kooli sisseastumisvestlusteks. Noortekeskuste Noorte Tugila programmi tegevusi rahastatakse haridus- ja teadus-

ministri kinnitatud ning Eesti Noorsootöö Keskuse poolt elluviidava ESF kaasrahastatud programmi „Tõrjutusriskis noorte kaasamine ja noorte tööhõivevalmiduse parandamine“ raames. Noorte Tugila programmi viib ellu Eesti Avatud Noortekeskuste Ühendus. *Christiana Vaher*

Kontakt:
Võru Noortekeskus/Tugila
Koduleht
www.vorumaanoor.ee
Facebook:
Võrumaa Noorte Tugila

Võru Noorte Tugila spetsialist Christiana Vaher Lõuna-Eesti teenuste messil.

LASTEAIALOOD

Sõlekese lasteaia tasandusrühm tähistab oma kolmandat sünnipäeva

Juba ammu rääkisid nii Kagu-Eesti Rajaleidja Võru keskuse spetsialistid kui ka Võru linna lasteaedade tugispetsialistid vajadusest luua tasandusrühm. Võru linn hakkas koostöös Sõlekese lasteaia direktori Tiina Kalaga otsima võimalusi rühma loomiseks.

2015. aastal võimalus avaneski. Võru linnavalitsus esitas Euroopa Sotsiaalfondi meetmesse „Lapsehoiukohtade loomine ja teenusepakumise toetamine 0–7aastastele lastele” projektitaotluse „Võru linna tasandusrühma loomine”. Projekti otsustati rahastada ning esimene tasandusrühm avati 1. Jaanuaril 2016.

Projekti üldine eesmärk oli vähendada lapsevanema või hooldaja hoolduskoormust ja suurendada nende osalemist tööturul, sh töökoha säilitamist või tööturule sisenemist/naasmist. Põhieesmärk oli luua kvaliteetset teenust pakkuv eriilmeline rühm (tasandusrühm) kõnepuudega ning spetsiifilise arenguhäirega laste arengu toetamiseks.

Projekti eesmärk sai täidetud. Praegu pakub tasandusrühm kvaliteetset teenust intensiivset logopeedilist ja eripedagoogilist abi vajavatele arenguhäirega lastele. Töö tasandusrühmas võimaldab varakult alustada lapse erivajadusest

lähtuvat korrektsiooni ning puudespetsiifilise ja igapäevase professionaalse abi ja õppe kaudu toetada maksimaalselt lapse arengut ning valmistada last ette tavakooli minekuks. Õigeaegne abi andmine on väga oluline, sest see aitab muu hulgas vähendada hilisemat koolist väljalangemise riski.

Kuna eesmärk on pakkuda kvaliteetset teenust lastele, kelle kõne areng on eakaaslaste omast aeglasem, siis on rühmas keskel kohal kõikide kõne- ja tunnetustegevuse valdkondade toetamine. Lapsed saavad logopeedilisi ja eripedagoogilisi individuaal- ja rühmatunde vähemalt neli korda nädalas. Rühma töökorraldus on lapsest lähtuv, hommikul ajal töötavad lastega kõik meeskonnaliikmed: õpetajad, õpetaja abi, tugiisik ja logopeed.

2016. aastal loodud tasandusrühmas tegutseb 12 vahvat last vanuses 4–7 aastat. Kokku on tasandusrühmas kolme aasta jooksul käinud 18 last, nendest 6 on kas elukoha muutuse või kooli mineku tõttu rühmast lahkunud. Tasandusrühma tubli töö tulemusel on 5 last läinud kooli kas tava- või väikeklassi.

Õpetajate sõnul on tasandusrühma lapsed uudishimulikud, tegutsemishimulised ja armastavad palju õues viibida.

Nad võtavad osa kõikidest Sõlekese lasteaia vahvatest üritustest. Õpetajad käivad sageli lastega õppekäikudel, sh Vana-Võromaa Kultuurikojas, lasteraamatukogus, Tartu Mänguasjamuuseumis, AHHA Teaduskeskuses jne. Laste meelispaik on Tamula rand, kus on kõige paremini näha aastaegade vaheldumist. Võõrad ei ole lastele ka mets, raba, põllumaad ja Haanja kalgumäed. Lapsed on suured kokandushuvilised. Õnneks on Sõlekese lasteaia olemas loovustuba, kus saab küpsetada leiba, keeta moosi ja ühepajatoitu ning muudki suupärast. Toidukraami tuakse koos poest või turult, nii saavad lapsed harjutada ostmist. Praktilised tegevused aitavad tõhusalt kaasa kõne arengule ja kujundavad sotsiaalseid oskusi. Rühma igapäevategevus on talletatud pildialbumisse, millega vanematel on võimalus tutvuda.

Tasandusrühmas õpib laps mängides. Tänapäeva laste mäng on nutiseadmekeskne ning ei toeta eluks vajalike sotsiaalsete oskuste omandamist. Praegu on olukord selline, et lapsi tuleb mängima õpetada. Sellepärast pööratakse suurt tähelepanu mängude õpetamisele, olgu nendeks siis liivakasti-, ehitus-, rolli-, loov- või lauamängud. Tehtud töö on kandnud vilja – rühma lapsed on loovad ja mängulusti täis. Nad on ka julged esinejad, kes osalevad näidendites ning loevad meeleldi üritustel luuletusi. Liikumis- ja muusikaõpetajad Kristi Pai ja Helga Ilves kannavad hoolt laste

võimlemis- ja muusikateraapia eest ning teevad individuaalselt tööd tasandusrühma lastega.

Tasandusrühma tegevus on aidanud kaasa lapsevanemate hoolduskoormuse vähendamisele. Varem tuli lapsevanematel koos lapsega külastada spetsialiste erinevates asutustes, aga praegu saavad lapsed suure osa abist tasandusrühmas, seega on vanemate hoolduskoormus oluliselt vähenenud. Rõõmuga võib tõdeda, et kolme aasta jooksul on lasteaias tekkinud hea kontakt ja koostöö lapsevanematega. Rühma personal, logopeed ja vanemad on koostööpartnerid, kes panustavad lapse arengusse. Rühmas toimuvad arenguvestlused ja nõustamised, kus lepatakse kokku tegevused, kuidas lapse arengut toetada. Kõik vanemad väärivad kiitust, sest nad teevad õpetajatega koostööd ja on igati huvitatud lapse arengu toetamisest.

Sügisel korraldas lasteaed lapsevanematele õppemängude õhtu, kus vanemad said õpetajate juhendamisel praktiliselt proovida erinevate valdkondade arengut toetavaid mängu (nt mõtlemismängud, matemaatika, joonistamine jne). Lapsevanemate sõnul oli selline üritus vajalik, et teadlikumalt valida lapsele jõukohaseid ja arendavaid tegevusi. Lapsevanemad aitavad kaasa ka maja- ja rühmaürituste toimumisele. Olgu nendeks siis laadad, näitused, teemapäevad vms, kus meie vanemad on usinasti kohal ning alati nõu ja jõuga abiks. Lasteaed on väga tänulik kõikidele vanematele hea

Lapsed rabas.

koostöö ja sõbralike suhete eest.

Sõna „tasandusrühm” võib olla paljudele hirmutav, kuid tegelikkuses on see nagu tavaline lasteaiarühm. Sellises väikeses erirühmas saab iga laps tähelepanu ja pai. Iga laps on isiksus, kelle eripärade ja tugevate külgedega arvestatakse ning kelle huve toetatakse. See on rühm, kuhu nii lapsed kui ka

lapsevanemad on oodatud. Lapse õigeaegne toetamine väikses rühmas tagab lapse hea käekäigu kogu eluks.

Tulge julgelt Sõlekese lasteaeda tasandusrühma tööga tutvuma!

Tiina Hallimäe, arendusnõunik

Terviseedendaja tunnustus lasteaiaale Sõleke

Sõlekese lasteaia tervise töörühm.

Tervise Arengu Instituudi laste ja noorte tervise edendamise valdkonna tegevuste planeerimisel on aluseks Eesti rahvastiku tervise arengukava 2009–2020, mille üheks suunaks on tervisliku ja turvalise arengu tagamine lastele ja noortele. Lasteaed on lapsevanema kõrval lapse tervisliku arengu oluline toetaja ja edendaja. Lasteaia väljenduvad seosed hariduse ja tervise vahel – hea tervisega laps mängib ja õpib hea meelega.

Võru lasteaed Sõleke liitus tervist edendavate lasteaedade võrgustikuga 2001. aastal ning tegutseb juba 17 aastat. Tööd koordineerib 11-liikmeline tervise töörühm, kuhu kuuluvad Maia Päevalill, Ülle Lepind, Annika Ossip, Kaidi Järv, Jutta Boitsov, Kristi Pai, Sigrid Piirmann, Kaja Harak, Kaie Rehe ja Helina Lehes. Tervise töörühma juht on õppealajuhataja Eve Kirs.

Töörühma eesmärk on laste ja personali tervise väärtustamine tervisliku toitumise, liikumisharjumuste kujundamise ja vaimse heaolu ning puhkuse vajalikkuse teadvustamise kaudu, kaasates peresid ja kogukonda. Kodu kõrval on lasteaed see koht, kus arendatakse laste sotsiaalseid

oskusi ning kus on võimalik õpetada tulevase täiskasvanu juba maast madalast väärtustama tervist ja tervislikku eluviisi, kujundada liikumis- ja toitumisharjumusi.

Liikumine. Traditsioonilismad üritused lasteaiaperle on rattanädalad sügisel ja kevadel, kevad- ja sügismatkad rühmadele, Õunaussi tervise- ja loodusenädal, sportlikud isade- ja emadepäev, vaimse tervise päev, vastlatrall kalgumäel, südamenädal aprillis, mardi- ja kadrijoos hilissügisel, orienteerumiseõhtud ja kõndimispäevad peredele, Jüri-Mari joos jüripäeval jm liikumisega seotud üritused. Rohke oli osavõtt sügisest helkurijahist peredele ja kogukonnale.

Kord nädalas toimub lastele ujumise algõpetus Väimela Tervisekeskuses ja talvel suusatamise algõpetus.

Lasteaia saavad lapsed osaleda ka sportlikes huvialaringides: jalgpall, judo, võimlemisring. Viimast juhendavad lasteaia tervise töörühma kaks liiget ning alates 2001. aastast osaletakse Koolitantsul, kus on pääsetud ka

finaali.

Tervise töörühma eestvedamisel on lasteaed osa võtnud mitmest vabariiklikust projektist: Eriolümpia väikesportlaste programm 2014–2018, Timbu-Limbu tants Rakvere Teatri üleskutsel, Eesti Olümpiakomitee spordinädal, Suukooli kampaania “Hambad puhtaks!”, vana-aastaõhtu ühistantsimine, Eesti tantsib raames Eesti 100 kingituseks on loodud ballett.

Tervislik toitumine. Koostöös lasteaia kokkadega on teadlikult muudetud laste igapäevane toidumenüü tervislikumaks – vähendatud on suhkru ja nisujahu kogust toitudes, mitmekesistatud puu- ja juurviljade valikut, pakutud lastele uusi maitseid, kasutades spinatit ja avokaadot. Lasteaia kasvuhooes kasvatasid lapsed ise maitsetaimi: tilli, basiilikut, sibulat, peterselli, salateid, mida kasutasid toidu maitse rikastamiseks. Toitumisharjumused kujunevad just lapseas, mistõttu on lapse toitumine ja selle jälgimine ning suunamine väga oluline. Just lasteaia saadud teadmised aitavad lastel mõista tervisliku toitumise olulisust ning teha tulevikus paremaid ja tervislikumaid valikuid.

Heategevuse eestvedaja. Tervise töörühm on olnud aktiivne heategevuslike ürituste läbiviija. Aastal 2016 oli Võru lasteaed Sõleke esimene maakonnas, kus koostöös Tartu Ülikooli Kliinikumiga viidi läbi doonoripäev. Tutvustati veredoonorlust lasteaia huvigruppidele, pakuti võimalust kõigile olla doonoriks ning teha heategu. Lasteaia töötajad ja huvilised kogukonnast annetasid märkimisväärselt koguse verd.

Ka mitmed perepäevad

ja üritused on suunatud heategevusele. 2016. aastal korraldatud maakonna Teatrifestivali piletitulu kingiti Võru haigla lasteosakonnale. Juunikuuise heategevusliku perepäeva “Teeme rõõmu kõigile!” tulu annetati vähiravifondile „Kingitud elu.” Detsembrikuise mängulaada tulu viisid Sõlekese virgad päkapikud Saagu Parem kontorisse, et anda oma panus vähekindlustatud perede laste jõulusoovide täitmisel. Lisaks on head tehtud ka putukatele. Lasteaia õuele on rajatud putukahotell, et pakkuda putukatele varjupaika ning neile sobivat elukeskkonda. Samas on see ka heategu kogukonnale, kus eelkooliealised lapsed koos vanematega saavad uurida putukate elu linnakeskkonnas.

Töötajate heaolu. Töörühma aktiivne ja kaasahaarav hoiak tervise väärtustamisel ja tervislike eluviiside järgimisel on taganud, et lasteaia toimub aasta-aastalt enam terviseedenduse valdkonda tutvustavaid kampaaniaid, koolitusi ning üritusi ka töötajatele. Populaarsed on igakuised kõnnikolmapäevad, õhinaga võeti osa liikumispäevast Sõlekese parim sammuja, turvalise psühhosotsiaalse keskkonna loomisele aitab kaasa Vabade Mõtete Klubi, läbitud on koolitused Oma Tassi täitmiseks, osavõturohked olid õhtu Kubijal discolfirajal, koolitus savvusanna väest hingele ja ihule, talvine lumeretk Haanjamaa oos ja õhtupoolik Värskas Tervisekeskuses. Füüsilist vastupidavust saavad töötajad, lapsevanemad ja soovijad kogukonnast arendada, osaledes Sõlekese toimuvates aeroobikatreeningutes, mille eestvedaja on tervise töörühma juht.

Need on vaid mõned näited,

LIKE VÕROMAA

mida tervise töörühm teeb oma organisatsiooni vaimse ja füüsilise heaolu nimel, sest nagu hea tervisega laps mängib ja õpib hea meelega, nii ka hea tervisega lastega tegelev täiskasvanu teeb oma igapäevatööd õhinapõhiselt, on õnnelik ja rahulolev.

Sõlekese lasteaia tervise töörühm pälvis SA Võrumaa Arenduskeskus tunnustuse tervise väärtustamise ja tervislike eluviiside järgimise eest organisatsioonis.

Maia Päevalill, Sõlekese lasteaia õpetaja

MTÜ AILA NÄPUSTUUDIO teatab:

SÕBRAKU NÄPUSTUUDIOS
4. veebruarist 22.veebruarini

VÕROMAA OMA KÄSITÖÖ MÜÜK
E-R kell 9-19
Kingiabi isetegijale ja ostjale

- **MEISTERDAMISHOMMIKUD KOOLIKLASSIDELE**
- **MEISTERDAMISTUNNID MUDILASTELE**
esmaspäeval või teisipäeval kell 17.00 - 18.30
Õpetame meisterdama mitu esguseid mänguasja, näpunukke, nukke ja käpikmänguasja, pärlitest ehteid, erinevates tehnikates kaarte, pabemöörist lilli ja õmblama riideid nukkudele. Ühe konna tass on 5 €
- **ÕMBLUSTUBA KÕIGILE HUVILISTELE**
esmaspäeval, teisipäeval kell 17.00 – 19.00 neljapäeval kell 17.30 - 20.00
Kursused on neile, kes on huvitatud õmblamisest omandamist ja enese täiendamist. Õpetame valmistama rõivaid, taskuasutust, vaimseid ja teeme lapitoid. Tutvustame materjale, õmblusmasinaid ja töövahendeid. Ühe konna tass 6 € + materjali tass

Oma soovist anna meile teada.
Asume Võrus Jüri 19a (poliklinika majas) I korrusel

Lisainfo: Aila Kikas 507 9920, Facebook: Aila Nipustuudio

DIGIMAAILM

Raamatukogus nutikamaks

Õpilased ja õpetajad "Muna õpetab kana" koolitusel.

Digitaalne maailm areneb väga kiiresti, mistõttu on järjest olulisem digitaalse kirjaoskuse arendamiseks võimaluste loomine erinevatele vanusegruppidele. Eestis on aga vanemaalistele mõeldud digioskuste arendamise asutusi vähe ja nii on raamatukogud võtnud enda rolli ka digitaalset abi jagada.

2018. aasta jooksul korraldas Võrumaa Keskraamatukogu neli NutiAkadeemia koolitust nutiseadmete kasutamise teemal. Nende koolituste käigus sai nutikamaks 67 inimest. NutiAkadeemia algatus tuli sihtasutuselt Vaata Maailma ja sellega ühinesid mitmed raamatukogud üle kogu Eesti.

Raamatukogus toimus huvitav digiõppevahendite koolitus, mille viis läbi SA Kutsekoda ja mille tulemusena sai uusi teadmisi 20 inimest.

Majandus- ja kommunikatsiooniministeeriumi rahastatuna käivitus eelmisel aastal koolitusprojekt „E-kogukond“, mille eesmärk on avalike raamatukogude kaudu tutvustada inimestele riiklikke e-teenuseid ja õpetada vajalikke arvutioskusi. Esimese sihtgrupina õpetati raamatukoguhoidjaid, kes said tänu koolitustele ettevalmistuse lugejate paremaks juhendamiseks.

Võrumaa Keskraamatukogus toimunud koolituste käigus sai nutikamaks 55 Võrumaa raamatukoguhoidjat.

Raamatukogu poolt üle-eelmisel aastal välja pakutud koolitused „Muna õpetab kana“ jätkusid koostöös Võru Noortekeskusega ka möödunud aastal. Toimus kaks koolitust, millest võttis osa 20 noort õpetajat ja 22 vanemaalist „õpilast“. Koolituste tagasiside on olnud suurepärane nii õpetajate kui ka õpilaste poolt. Vastavalt võimalustele püüame koolitusi jätkata ka käesoleval aastal.

Lisaks toimuvad raamatukogu lugejatele individuaalkoolitused, eelmisel aastal oli 144 individuaalkoolitust, kus osales 157 inimest. Individuaalkoolituste käigus pakume arvuti, tahvelarvuti ja nutitelefoniga kasutamise algõpet ning õpetame, kuidas kasutada e-teenuseid, raamatukogu kodulehte, e-kataloogi RIKSWEB ja sotsiaalseid meediat.

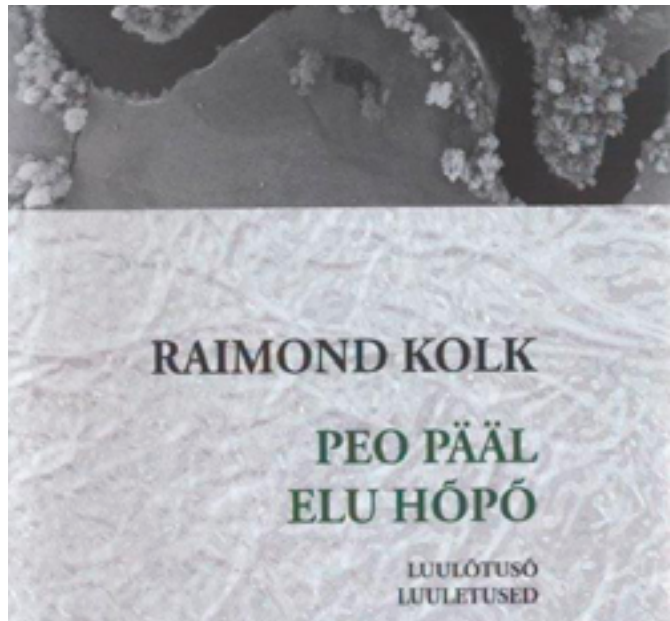
Tulge raamatukokku, siit saate lisaks huvitavatele raamatutele ka ajalehtede-ajakirjadele ka digitaalset abi!

Merle Koik,

Võrumaa Keskraamatukogu arendusjuht

RAAMATUTUTVUSTUS

Raimond Kolk „Peo pääl elu hõpõ. Luulõtusõ. Luuletused“

2018. aastal ilmus Raimond Kolga luulekogu „Peo pääl elu hõpõ“, mille on kogunud ja koostanud Õne Kepp ning koos Tiia Allasega toimetanud. Samadelt tegijatelt ilmus 2014. aastal Artur Adsoni luulekogu „Varjuliste puie all“. Mõlemad võru kirjanduse väärikad esinduskogud on olemas tänu Kultuurkapitali toetusele kõigis Võrumaa rahvaraamatukogudes.

Toimetajate eessõnast: „Raamat koosneb kahest osast. Esimeses pooles on ära toodud Kolga kolme luuleraamatu „Ütsik täht“, „Kõiv akna all“, „Müüdud sõrmus“ tekstid ja neljanda kogu „Kiri“ kolm peamist tsükli ning koondkogus „Võõral maal kirjutatud laulud“ osaliselt avaldatud varasemad, 1940. aastate esimeses pooles ja keskpäiku kirjutatud värsistused. Raamatu teine osa on koostatud seni ilmunuta või sõja-aastail perioodikasse ning koguteostesse laiali pillatud luuletustest.“

Raamatu köitvad ja kirjaniku loomingut analüüsivad järelsõnad on kirjutatud samuti Tiia Allas ja Õne Kepp. Seda lugedes saab ülevaate Raimond Kolga elu- ja loometeest.

Inga Kuljus

ETLUSKONKURSS

Meil aiaäärne tänavas

2018. aastal möödus 175 aastat Lydia Koidula sünnist.

Väärikaks Eesti Vabariiki 100 sünnimuseks ja Koidula pärandi väärtustamiseks ellu kutsutud üleriigiline Koidula etluskonkurss täiskasvanutele peadib finaaloistlusega emakeelepäeva eel, 9. märtsil 2019 Pärnus Koidula muuseumis.

Etluskonkursi eesmärk on aktiveerida täiskasvanud inimeste luule- ja etlushuvi kogu riigis. Arendada etluskunsti viljelemist nii professionaalide kui ka harrastajate hulgas ja anda oma oskuste esitlemiseks motiveeriv väljund traditsioonilise mitmetasandilise etluskonkursi näol, kus iga piirkondliku eelvooru parimad esinejad lähetatakse finaaloistlusele Koidula muuseumisse Pärnus.

Konkursist osavõtja peab olema vähemasti 18 aastat vana ja esinemise pikkus soovitatavalt mitte üle 7 minuti. Esitatakse kaks luuletust, millest üks peab kindlasti olema Lydia Koidula ja teine esitaja enda valitud eesti autori looming. Konkursi korraldajad on Koidula muuseum ja Eesti Kirjanike Muuseumide Ühing ning patrooniks on poetess Doris Kareva. Auhinnafondi toetavad Kultuurkapital, Pärnu linn, kirjanikemuuseumid ja mitmed Eesti teatrid.

Marika Sepp,

Võru Instituudi muuseumiosakonna Dr. Fr. R. Kreutzwaldi Memoriaalmuuseumi tegevusjuht

**Lisainfo: Elmar Trink GSM 528652 / elmar@pernau.ee
www.parnumuuseum.ee/koidula
www.kirjanikemuuseumid.ee**

V üleriigiline

Koidula etluskonkurss

täiskasvanutele

EELVOOR

Võrus
Dr. Fr. R. Kreutzwaldi
Memoriaalmuuseumis
reedel, 8. veebruaril kell 14

FINAALVÕISTLUS
Laupäeval, 9. märtsil 2019
Koidula Muuseumis Pärnus

Lisainfo:
www.parnumuuseum.ee/koidula
www.kirjanikemuuseumid.ee

Finaaloistlusele sõelutakse parimad:

TALLINNAS Underi ja Tuglase Kirjanduskeskuses

laupäeval, 26. jaanuaril kell 11

Teated: Elle-Mari Talivee 6722847 ellemari@utkk.ee

KURESSAARES Aavikute muuseumis

laupäeval, 26. jaanuaril kell 12

Teated: Piret Hiie-Kivi 4533706 piret@muuseum.tt.ee

VÕRUS Dr. Fr. R. Kreutzwaldi memoriaalmuuseumis

reedel, 8. veebruaril kell 14

L. Koidula ja Võrumaaga seotud autori looming

Teated: AimiHollo 56297242 aimi.hollo@wi.ee

TARTUS Oskar Lutsu majamuuseumis

laupäeval, 16. veebruaril kell 11

Teated: Meeli Väljaots 58109397 meeli.valjaots@katarina.ee

PÄRNUS Koidula muuseumis

laupäeval, 16. veebruaril kell 12

Teated: Elmar Trink 5286522 elmar@pernau.ee

VÕRUMAA KESKRAAMATUKOGU
VÕRUMAA TOETUS VÄIKIRJANDUSELE
Aastast 1999

VÕRUMAA KIRJANIKU RAIMOND KOLGA MÄLESTUSPÄEV 6. VEEBRUARIL KELL 12

8. veebruaril möödub 95 aastat Sarus ilmavalgust näinud luuletaja Raimond Kolga sünnist. Sel puhul on Võrumaa Keskraamatukogus kavas tema mälestuspäev. Luuletaja pärandas oma raamatukogu Võru lugejatele, seepärast on meeldiv kohustus teda meele pidada, seda enam, et mõned veel mäletavad muhedat härrat kohtumisest siis veel Tartu tn 42 asuvas raamatukogus.

„Väga meeldiv ja üllatav minule kui Võrumaa mehele oli muidugi näha ja kuulda, et ka minu võru keeles kirjutatud luuletused siin nii suurt huvi on äratanud“. („Peo pääl elu hõpõ“, lk. 386).

Mälestuspäeval kavas:
Aili Paeglis kirjaniku lapsepõlve- ja kooliaastastest
Tiia Allas luulekogust „Peo pääl elu hõpõ“
Merle Pindis bibliograafiast
Aili Järv digiteeritud ajakirjadest „Tulimuld“
Raimond Kolga luulet loeb Anu Kasak
Kell 13 esineb Mari Kalkun.

NÄITUSED
*Fotonäitus „Eestimaa värvid“ konverentsisaalis ja möttetoas. Fotonäitus kajastab 2014. aastal toimunud XXVI laulu- ja XIX tantsupidu „Aja puudutus, puudutuse aeg!“. Näitusel on esindatud oma töödega fotograafid Aivar Pihelgas, Jaanus Ree, Ilmārs Znotiņš, Jelena Rudi, Sven Začek ja Rene Mitt.
*Kolm suurt Võrumaa sõnameistrit: Juhan Jaik 120, Artur Adson 130, Raimond Kolk 95 – raamatunäitus III korruse lugemissaalis.

LASTEOSAKONNA NÄITUSED
*Kuni 16. veebruarini Tähesaalis näitus „Hampelmaania“. Yhely Hälvi juhendamisel Võru ja Põlva kunstikoolides valminud hampelmannid.
*Alates veebruari teisest poolest Tähesaalis üleriigilise kunstiolümpiaadi Võru maakonna piirkonnavooru tööde näitus.

ÜRITUSED
*13. veebruaril kell 12 Tähesaalis eakate õpetajate seltsi Astra keskpäev raamatukogus.
26.-28. veebruarini lugemissaalis koolivaheaja lauamänguturniir.

TULEKUL

Meelis Kihulase näitus „Puud ja inimesed. Kummardus Ants Viiresele“ tutvustab puiduliikide kasutusviise

1. veebruari kell 18 avatakse Vana-Võromaa Kultuurikojas (Katariina allee 11) Meelis Kihulase näitus „Puud ja inimesed“.
Näituse idee (ja ka pealkiri) pärineb tuntud etnoloogi Ants Viirese samanimelisest raamatust, mis tutvustab puiduliikide kaupa nende rahvapärasteid kasutusviise - juurtest oksteni, rahvausundist ehituseni.
Rahvapäraste esemete ja kasutusvõimalusi tutvustavate stendide abil annab näitus päris põhjaliku ülevaate 15 puuliigi olulisusest talu majapidamises.
Näitus koosneb umbes 30 infostendist, mida ilmestavad ajaloolis-etnograafilised fotod ERMi kogudest ja vastava puuliigi kasutusvaldkonna kirjeldused.
Parema tervikpildi saavutamiseks on puukäsitöömeister Meelis Kihulane

valmistanud kirjeldatud puiduliikidest ka esemeid. Esemed on valmistatud spetsiaalselt selle näituse tarbeks ning kasutatud on traditsioonilisi töövõtteid. Valmistatud esemeid tohib kätte võtta ja lähemalt uurida. Samuti on iga puiduliigi juures ka sellest puuliigist klots koos koorega.
Näituse eesmärk on lisaks ajaloolise ülevaate pakkumisele edendada ja tutvustada puukäsitööd.
„Puutöö on mind saatnud kogu aeg. Olen olnud nii tisler kui ka mööblirestauraator. Viimased üheksa aastat on mind köitnud traditsionaalne puutöö ning täpsemalt endiseaegsetes taludes kasutusel olnud tarberiistad. Eelkõige huvitavad mind materjali kasutamine ja tunnetus ning valmistamisviisid, mida valdasid endiseaegsed meistrid.
Olen aru saanud, kui oluline oli osata valida loodusest kvaliteetset ja vastava eseme valmistamiseks õiget materjali. Miks mingi puiduliik oli ainukeseks või peamiseks

sobilikuks valikuks, millal varuda jne.
Tunnetan, et sedalaadi teadmised on hääbumas või juba kadunud. Seetõttu, kõlab küll suurejooneliselt, aga olen oma missiooniks võtnud neid vanu oskusi ja teadmisi taastada, propageerida ning ka edasi anda. Selleks korraldan nii lühikesi kui ka pikemaajalisi õpitubasid ning talletan teadmisi ka trükistesse.
Minu tegemistele saab pilgu peale visata näoraamatu "edev eremiit" leheküljel," räägib näituse autor Meelis Kihulane.
Näituse teksti ja esemete autor on Meelis Kihulane, kujundaja Epp Margna.
Näituse ajal on tulemas töötuba, täpsem info Vana-Võromaa Kultuurikoja kodulehelt ja Facebooki lehel.
Näitus jääb avatuks 17. märtsini.

Jana Huul

SAAGEM TUTTAVAKS

Mees, kelle kireks on šaržikunst

Kristjan Lume ja tema rõõmsa alatooniga šaržid. Foto: Marianne Mett

Kristjan Lume on 32-aastane Võru mees, kellele meeldib joonistada inimestest šarže ehk lõbusaid karakterpilte. Teda võib kohata linnapildis ning linna üritustel, kus ta ka šaržijoonistamise teenust pakub. Nädala kolmel päeval käib Kristjan Maarja külas kaitsitud töö, kus teeb puidutööd – lihviv pannilabidaid või puukettaid.
Kristjan, kes ise ütleb enda kohta vabakutseline kunstnik, hakkas joonistama juhuse läbi 2000. aasta suvel. „Nägin maal vanaema ja vanaisa pool sektsioonil Maalehte, kus oli ühel kunstnikul joonistatud šarž kommentaator Rein Ruutsoost. Mulle hakkas see pilt väga meeldima ja ma otsustasin selle maha joonistada. See tuli mul päris hea. Mu onupoeg arvas samuti, et joonistus on päris hästi tabatud ning ostis selle pildi 5 krooni eest ära,“ kirjeldas Kristjan oma esimese šarži sünnilugu.
Edasi hakkas Kristjan joonistama ajalehtedest maha teiste kunstnike pilte ning Eesti kroonidel kujutatud inimeste portreesid. Oma kire leidis Kristjan ikkagi šaržikunstis. „Proovisin küll joonistada ka portreesid, kuid šaržid tulid mul ikkagi paremini välja,“ rääkis Kristjan.

„Šaržikunst hakkas mulle veel rohkem meeldima, kui nägin Eesti karikaturisti ja šaržimeistri Hugo Hiibuse teoseid. Temast on saanud minu kõige suurem iidol ja tema stiilis ma šarže ka joonistan,“ jutustas Kristjan ning lisas, et on vanameistriga kolmel korral ka kohtunud. „Minu soov on, et elaksin samuti väga kõrge eani, et mul oleks hea tervis ja mälu korras ning et joonistaksin veel kõrges easki.“
Kõigil, kellel on huvi ning soov lasta joonistada endast või oma tuttavast šarž, võib Kristjaniga ühendust võtta tel 5845 9279, kirjutada võib ka Facebooki. Ühe pildi joonistamine võtab Kristjanil aega umbes 20–30 minutit.
Kristjani teostega saab jaanuarikuu jooksul tutvuda ka Võrumaa Keskraamatukogu konverentsisaalis.

Marianne Mett,
avalike suhete spetsialist

TUNNUSTAMINE

Võrumaa Arenduskeskus ootab kandidaate maakonna teenetemärkidele

SA Võrumaa Arenduskeskus ootab 1. veebruariks taotlusi maakonna kõrgeimate autasude, vapi- ja teenetemärkide omistamiseks.
Tänavused teenetemärkide kavalerid kuulutab Võrumaa Arenduskeskus juhatase liige Tiit Toots välja Eesti Vabariigi 101. aastapäeva eel toimival pidulikul kontsert-aktusel 21. veebruaril Võru Kandles.
Võru maakonna vapimärk on maakonna kõrgeim autasu, mis antakse elutöö eest neile, kes oma töö ja tegevusega on oluliselt kaasa aidanud maakonna arengule. Võru maakonna teenetemärgiga tunnustatakse kodanikke, kes on silma paistnud maakonna jaoks olulise saavutusega.
Vapi- ja teenetemärkide andmise taotlusi võivad esitada maakonna omavalitsused, volikogud, juriidilised isikud, liidud, ühingud, seltsid, klubid ja eraisikud.
Taotluse vormid ja lisainfo teenetemärkide kohta on leitavad Võrumaa Arenduskeskuse kodulehelt <https://vorumaa.ee/haridus-kultuur/teenetemargid/>
Digitaalselt allkirjastatud taotlused on oodatud e-posti aadressile: arenduskeskus@vorumaa.ee. Paberkandjal taotlused saata märksõnaga „Teenetemärgid“ SA Võrumaa Arenduskeskuse postiaadressil: Jüri 12, 65620 Võru.
Taotlusi oodatakse hiljemalt 1. veebruariks 2019.
SA Võrumaa Arenduskeskus

Õnnitleme jaanuarikuu juubilare!

95 Endla Saimra Maria Niidulill 90 Luule Sõrmus Helga-Loreida Purmak Ilse Org Meinhard Mikita 85 Ilse Lees Endla Saarmets Helve-Maret Harro Kalju Rohtlaan Raimond Pähn 80 Asta Kuur Helju Kuus Õie Kikas Elvi Tarraste Nelliya Fedorova Ants Pedaja	75 Laine Pirn Lea Mast Viive Eismel Viivi Eensalu ValentineKarkis Iraida Grigorjeva Neidi Saar Helgi Hämmelberg Valentine Treu Evi Tellis Erich Pille Alexey Kuraksa Aare Ermel Rein Kaljuste Vladimir Finagin Vilbert Harik Peeter Harend	70 Heli Pluum Anne Johanson Helve Hielo Evi Lepp Valerii Piskunov Valeri Movits Valdur Hani
---	--	---

*Veebruarikuu juubilaridel, kes ei soovi äramärkimist ajalehes, palume sellest teada anda 1. veebruariks tel 785 0914 ja/või sirje.randver@vorumaa.ee
*Võru linnas oli 1.01.2019 seisuga 12 060 elanikku, neist mehi 5442 ja naisi 6618.

VEEBRUAR
STEDINGU KOHVIKUS

02 LAUPÄEV / 19:00 / PILET 7€
FLAMENKOTANTSU ETENDUS
Esineb Castaño - Flamenco kvintett.
Kalli Pikas (tants), Anton Golovko (laul/kitarr), Jorge Arena (kitarr), Zsolt Banhalmi (löökpillid), Ruber Veliz (laul).

07 NELJAPÄEV / 19:00 / TASUTA
TANTSUTUBA
Tantsuõhtute sari, kus saab elava muusika saatel tantsida vanu külapidude tantse, mis tänapäeval on linna saalidesse ja parketti-põrandatele kolinud. Sammu õpetab kohapeal selgeks tantsuõpetaja ja muusik Kadri Lepasson.

22 REEDE / 20:00 / PILET 5€
VÕRU JAZZIKLUBI
Esineb S.P.A.R ehk Raul Sõöt (tenor-saksofon), Aleksander Paal (altsaksofon, episoodiliselt sopran), Heikko Remmel (kontrabass) ja Reigo Ahven (löökpillid).

f STEDINGUMAJA KREUTZWALDI 15, VÕRU

VÕRU KANNEL

JA Võru Kannel Line 13, Võru

Kultuurisündmused

JAANUAR- VEEBRUAR 2019

24. jaanuaril kell 19 vestlusõhtu "Mida mehed tegelikult tahavad?" - JESPER PARVE, MARGUS VAHER ja EERO SPIIIT

Kontsertsaalis. Piletid 20 € müügil Kandle kassas ja Piletilevis.

Kolm karismaatilist meest räägivad otse ja ausalt, mida mehed tegelikult tahavad. Läbi huumori ja eluliste näidete avavad nad enda nägemuse meeste väest ja sellest, milles peitub nende meelest sügava naiselikkuse essents. Mis on see, mis muudab naise iga mehe jaoks täiesti vastupandamatuks? Avameelselt lahatakse ka paarisuhte erinevaid aspekte alates arhetüüpidest kuni piinlike seksi- ja deitimslugudeni välja.

17. veebruaril kell 13 Klubi "HÖBEDANE JUUS" pidu

Kontserdisaalis.

18. veebruaril kell 11 Viljandi laste- ja noorteteatri REKY etendus "BURATINO"

Teatrisaalis. Piletid 5-8 € müügil Piletimaailmas.

"Buratino" Aleksei Tolstoi raamatu "Kuldvõtmeke" järgi.

Armas ja südämlik lugu papa Carlo valmistatud nukk Buratino seiklusest, kes kooli minnes satub maailmakuulsa teatrituhi Carabas Barabasi nukuteatrisse.

Teatris kohtub ta nukkude Malviina, Artemoni ja Pierrot'ga, kes aitavad tal kurja nukuteatrituhi Carabassi eest põgeneda.

Teel kohtub Buratino röövlite kass Babilio ja rebase Alice'iga, kes ta Lollidemaale meelitavad.

Tark kilpokonn Tortila annab Buratinole kuldvõtmeke, mida ammu aegst endale tahab saada kuri nukuteatri juht Carabas Barabas.

Mis on selles võtmes nii erilist ja millise ukse avab salapärase kuldvõtmeke, seda saate teada juba etendust vaatama tulles.

PILETIKASSA, INFORMATSIOON: 78 68676. Avatud E-R kell 12-16, 17-19
 Kunstilise juht 78 68675, turundusjuht 78 68674, administrator 78 28744

 www.vorukannel.ee

EESTI AKVARELLISTIDE ÜHENDUSE
NÄITUS

LEIURETK

Külastistena Soome Akvarellikunsti
Ühenduse kunstnikud

VÕRU LINNAGALERIIS
Liiva 13, VÕRU
5.02. – 29.03.2019
avatud E–R kl 12–18.30

AVAMINE 05.02 kell 15-17

 EESTI AKVARELLIKUNSTNIKUD

VÕRU LINNAGALERIIS

KONTSERTTUUR

UNES
VÕI
ILMSI

Kalle Sepp Mikk Tammepõld

02.02 Haljala Rahvamaja
03.02 Iisaku Rahvamaja
04.02 Türi Kultuurikeskus
06.02 Mustvee Kultuurikeskus
07.02 Tallinna Teletorn
09.02 Valga Kultuurikeskus
10.02 Võru Kultuurimaja Kannel
11.02 Karksi-Nuia Kultuurikeskus
12.02 Suure-Jaani Kultuurimaja
15.02 Johan Spa, Kuressaare
16.02 Orissaare Kultuurimaja
17.02 Lihula Kultuurimaja
19.02 Tõstamaa Mõis
20.02 Athena Keskus, Tartu
21.02 Jõgeva Kultuurikeskus

Piletid müügil Piletilevis,
Piletimaailmas ja kohapeal!

7. VEEBUAR KL 19 VÕRU KANNEL

EWERT AND THE TWO DRAGONS
HANDS AROUND THE MOON TUUR 2019

VÕRU KANNEL
15. veebruar, kell 19:00

Gastro
Rock

Kultuurikava veebruar
Info ja laudade broneerimine 7858 588

TAAVI PETERSON FEST ROCK
9. veebruar
kell 21:00

EESTI VABARIIGI AASTAPÄEVA KONTSERT
Paul Kristjan Kalda
Indrek Kalda
23.veebbruaril kell 20:00

KURESTUSKAAS
LINNATEATER

LAULI OTSAR
KÕRGEN GANSEN
KARL KOPPELMAA
MARKUS HABARUKK

NOORE INIMISE RÄNNAK LÄBI KOSMOSE JA ISEENDA ...

KARL KOPPELMAA
JÄRGMINE PEATUS:
KOSMOS
Kunstnik KAROLINA KULL
Tavastaja KARL KOPPELMAA
Esimatluks 8. oktoobril 2010 Kurestuskaas Linnateateris

Kosmos

T, 29. jaanuar kell 15 Võru Kandles
Piletid 12 / 8 € Piletimaailmast ja Kandle kassast.
Info ja broneerimine 78 68 676

Saaremaa vald, Kultuuriministeerium, Kultuurikapital

ENO RAUD
SIPSIK

KIRJUTANUD KERTTU AHO. LAMINATUD RAHMEL. PÕLDT. KUNSTNIK MÄTT-ANDRI PETERSON.
KÄITLUS: MARIAN KUMB, JÜRGEN ANTON, TALL. FOTO: MARI KUMB. 1. TRÜKK 14.12.2018

T, 29. JAANUAR KELL 11,12 VÕRU KANDLES
PILETID 7/4 € PILETIMAAILMAS JA KANDLE KASSAS
INFO JA BRONEERIMINE 78 68 676